

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1881.   Andra Kammaren.   N:o 14.

Lördagen den 26 Februari.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen hållna sammanträde.

§ 1.

Föredrogs Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 1, angående allmänna bevillningen.

Punkten 1:

Enligt 4 § Bevillningsstadgan skola vid uppskattning af fast egendom på landet utsättas särskilda värden å hvarje särskildt hemman och hemmansdel samt från annan egendom för alltid eller under viss tid afsöndrad lägenhet, äfvensom å byggnader, hvilka antingen användas till annat föremål än jordbruket tillhörande näringar, eller äro uppförda på lustställen eller andra dermed jemförliga mindre lägenheter och utgöra dessa ställens och lägenheters egentliga värde.

*Om ändring
af § 4
Bevillnings-
stadgan.*

För att afhjelpa vissa anförda missförhållanden hade Herr *A. Bäckström* uti sin inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 55, föreslagit, att berörda § i Bevillningsstadgan måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid uppskattning af fast egendom utsättas särskilda värden:

a) i stad: å tomt, åbyggnad och jordegendom;

b) på landet: å hvarje hemman och hemmansdel samt derifrån eller annan egendom för alltid afsöndrad lägenhet, äfvensom etc. lika som förut».

Utskottet hade i anledning af denna motion uti förevarande punkt hemställt:

att 4 § Bevillningsstadgan måtte varda så lydande:

»Vid uppskattningen af fast egendom utsättas *särskilda* värden:

a) i stad: å tomt, åbyggnad och jordegendom;

b) på landet: å hvarje särskildt hemman och hemmansdel samt

Om ändring af § 4 Bevilningsstadgan. derifrån eller från annan egendom för alltid eller under viss tid af söndrad lägenhet, äfvensom — — — (lika som för närvarande).»

(Förts.)

Beträffande detta ärende anförde

Herr Burman: Jag tager mig friheten yrka återremiss af den nu föredragna punkten af det skäl, att 4 § af Bevilningsstadgan, om den erhåller den lydelse Utskottet föreslagit, skulle komma i strid med 2 §, der det heter att bevilling för fast egendom bör erläggas af egaren. Jag har här i min hand ett utslag, som Kammarrätten meddelat den 17 November 1880 i ett mål, der en innehafvare af en på viss tid afsöndrad lägenhet klagat öfver taxeringskomiténs åtgärd att ålägga honom fastighetsbevilling för denna lägenhet. Kammarrätten yttrar sig der på följande sätt: »Kongl. Kammarrätten har förehaft detta mål; och som jemlikt 2 § Bevilningsstadgan den 18 Augusti 1876 fastighetsbevilling skall af egaren erläggas, men klaganden till ifrågavarande jordlägenhet endast innehar besittningsrätt på viss tid, finner Kongl. Kammarrätten, enär vid sådant förhållande den för lägenheten belöpande eganderättsbevillingen icke bort klaganden påföras, skäligt befria klaganden från öfverklagade fastighetsbevillingen» Sålunda, antingen bör 2 § ändras derhän, att det må heta, att fastighetsbevilling skall erläggas af egaren eller innehafvaren, eller ock bör ur senare momentet af 4 § uteslutas de ord, som afse för viss tid afsöndrade lägenheter. Jag yrkar derföre, som sagdt, att den föredragna punkten måtte i sådant syfte till Utskottet återremitteras.

Friherre Fock: Den föregående talaren anförde ett af Kammarrätten meddeladt utslag, hvaraf han ansåg det framgå, att nämnda myndighet i föreliggande fråga hade en annan åsigt, än den Bevilnings-Utskottet här uttalat. Men jemte det jag tillåter mig erinra, att högsta instansens, d. v. s. Kongl. Maj:ts åsigt i frågan icke här anförts, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten derpå, att äfven om Bevilnings-Utskottet i sin motivering till äfventyrs uttalat sig på ett sätt, som icke befinnes fullt tillfredsställande, så måste dock denna 4 §, oberoende deraf, hafva sin nuvarande lydelse, den Utskottet endast sökt i någon mån förtydliga. Någon ändring i sak har nemligen Utskottet icke föreslagit. I denna 4 § föreskrifves nemligen icke, att bevillingen skall påföras den ene eller andre, utan endast att de lägenheter, hvarom här är fråga, skola med sina särskilda värden i taxeringslängden uppföras, och detta derföre att hvarje fastighet skall kunna åsättas fyrktal. I 58 § af Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet heter det nemligen, bland annat: »För sådan jordbruksfastighet, för hvilken ej bevilling erlägges, påföres fyrktal efter det belopp, som, derest bevilling för densamma enligt Art. II i Bevilningsstadgan utgå skulle, på grund af taxeringsvärdet mot sådan bevilling svarar.» Om derföre nu 4 § skulle få den lydelse motionären föreslagit, inser jag icke, huru det skulle tillgå med fyrktalssättningen. Jag yrkar sålunda bifall till Utskottets förslag.

Herr Bäckström: Jag har i min motion uttalat den åsigt, att 2 och 4 §§ i Bevillningsstadgan icke stå i öfverensstämmelse med hvarandra. Innehafvaren af en från ett hemman på viss tid afsöndrad lägenhet hade af taxeringskomitén blifvit ålagd att betala bevilling för lägenheten, dervid komitén stödt sig på innehållet af 4 §, der det heter, att särskildt värde skall åsättas, bland annat, äfven för viss tid afsöndrad lägenhet. Lägenhetsinnehafvaren klagade häröfver hos Kammarrätten, som upphäfde taxeringskomiténs beslut på den grund att, enligt 2 §, egaren af en fastighet är den, som skall erlägga bevilling. Genom den motsägelse, som sålunda förefinnes emellan de begge ifrågavarande paragraferna, har blifvit en följd, att en mängd taxeringskomitéer ansett sig vara skyldiga att ålägga innehafvarne af på viss tid afsöndrade lägenheter att för dem betala bevilling, hvaremot Kammarrätten, då saken dit blifvit hänskjuten, förklarar denna skyldighet tillkomma egarne af den jord, hvareifrån afsöndringen skett. För min del anser jag, att Bevillningsförordningen icke bör innehålla en sådan tvetydighet. Man bör ock ihågkomma att det här gäller, huruvida tusentals små jordegare skola vara fria från skatt eller ej. Är det så, att man anser dem böra erlägga bevilling för sina lägenheter, då är det ock nödigt att 2 § rättas derefter, ty det kan ju icke vara riktigt att en förordning är så affattad, att den gifver anledning till så olika tolkning, som jag nu nämnt.

*Om ändring
af § 4
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Jag anser därför att det vore rimligt, att ärendet återförvisades till Bevillnings-Utskottet, på det Utskottet måtte kunna blifva i tillfälle att utfundera något sätt att ställa ifrågavarande paragrafer i sådant sammanhang med hvarandra, att den ena icke upphäfver den andra; och jag får således instämma uti Herr Burmans yrkande om återremiss.

Herr Petter Persson i Stora Isie: Jag anser Bevillnings-Utskottets hemställan i denna punkt vara synnerligen välbetäckt, i synnerhet som den deri föreslagna lagförändringen varit af behöfvet påkallad. Jag har mig bekant, att tolkningen af 4 § i flera fögderier varit olika, i det att i ena fögderiet de afsöndrade lägenheterna taxerats och sålunda införts hvar för sig i taxeringslängden, men i ett annat fögderi har stamhemman taxerats tillsammans med de derifrån afsöndrade jordar. Vid sådant förhållande anser jag det föreslagna förtydligandet vara nödvändigt och yrkar för den skull bifall till Utskottets förslag sådant det föreligger.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på återremiss samt fann den förra af dessa propositioner vara besvarad med öfvervägande ja. Votering begärdes och företogs enligt en nu uppsatt, af Kammaren godkänd omröstningsproposition, lydande sålunda:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 1:sta punkten af dess Betänkande N:o 1,

Om ändring
af § 4
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till Utskottet återförvisat nämnda punkt af förevarande betänkande.

Voteringen visade 121 ja mot 23 nej; i följd hvaraf Utskottets hemställan bifallits.

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.

Uti punkten 2 hade Utskottet utlåtit sig öfver Friherre *L. De Geers* inom Första Kammaren väckta motion, N:o 1, i hvilken var föreslaget, att första punkten af § 8 i Bevillningsstadgan måtte hålla följande förändrade lydelse:

»Bevillning för inkomst af kapital eller arbete eger *icke* rum, när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster understiga 400 kronor, och utgår med en half procent, när de understiga 900 kronor. Öfverstiga de icke 1,800 kronor, äro 300 kronor af inkomsten från kapital eller arbete fria från bevillning.»

Och hade Utskottet hemställt:

att Friherre *De Geers* ifrågavarande motion icke för närvarande måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Efter föredragning af nämnda hemställan, mot hvilken Herrar *S. A. Hedlund* och *C. A. Jönsson* inom Utskottet reserverat sig, yttrade

Herr *Hedin*: Jag finner, Herr *Talman*, att två ärade reservanter från denna Kammare i sin reservation mot Bevillnings-Utskottets betänkande i denna punkt egnat Friherre *de Geers* förslag sitt »varma och lifliga erkännande». Jag ber till en början att få instämma med reservanterne i detta erkännande, och jag kommer att sluta med att anhålla om afslag å Utskottets hemställan och bifall till den högt ärade motionärens förslag.

Utskottet har i främsta rummet mot motionen anført, att man, så snart man afviker från hvad Utskottet behagar kalla den proportionella beskattningens princip, råkar man in i godtyckligheter. Jag nödgas anmärka, att Utskottet här talar om en princip, som icke existerar. Det finnes ingenting, som med rätta kan kallas den proportionella beskattningens princip. »Proportionel beskattning» är en tom fras, hvilken kommit mycket ofog åstad, just derföre att han i följd af sin tomhet är så ofantligt lätt att bära med sig och slå omkring sig med. Hvad är det nemligen, som menas med proportionel beskattning? Om jag utgår från, hvilket väl lär vara obestriddigt, att beskattningen bör rättas efter skatteförmågan, skulle proportionel beskattning betyda den beskattning, som är proportionerad efter skatteförmågan. Men i den betydelsen användes denna term aldrig, utan endast i betydelsen af en skatt, som utgår med lika procent

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

af alla inkomstslag och af alla inkomstbelopp. Detta är en beskattningsmetod — och visserligen en ganska bekväm — men beskattningsprincipen, som skulle vara beskattningens proportionalitet till skatteförmågan, den slås i hjel af denna metod. Ty, Herr Talman, inkomst och skatteförmåga äro icke samma sak. Den förra, eller inkomsten, är blott ett bland flera kännemärken på den senare, eller skatteförmågan. En årsinkomst af 800 kronor af ett kapital, som endast består i ett par starka armar, hvilka i morgon kunna vara förlamade, utmärker icke samma skatteförmåga, som en inkomst af 800 kronor af ett kapital placeradt i Sveriges Riksbank. En årsinkomst af 800 kronor för en familjefader med ett halft tjug barn utmärker icke samma skatteförmåga, som samma årsinkomst för en familj, som är barnlös. Den proportionella beskattningen är således icke en skatteprincip, utan en skattemetod, enligt hvilken man tager lika procent af alla, äfven de mest skiljaktiga inkomstslag, och af alla, från ett existensminimum af 400 kronor till en half million vexlande, inkomstbelopp. Om sålunda den s. k. proportionella beskattningen är det godtyckligaste i världen, och om motionärens förslag i tillämpningen ej kan helt och hållet undgå anmärkning för »godtyckligheter», så föranledes detta senare icke utaf afvikelsen från den »proportionella beskattningens princip», och Utskottets invändning visar ej något annat, än att man här i världen gudnäs icke kan nå fullkomlighetens ideal. Utskottet har sökt exemplifiera de olägenheter, som skulle till antalet förökas, genom antagandet af denna motion och hvilka enligt Utskottets förmenande redan finnas till såsom följd af den i nuvarande bevillningsstadgan gällande ringa afvikelsen från den s. k. proportionella beskattningsprincipen. Utskottet säger, att det skulle komma att gå så till, att en tillväxt i inkomsten af en krona utöfver 1,800 kronor skulle medföra dels ökad beskattning af 3 kronor till staten och dels en ökad skatt af 4 å 5 ganger 3 kronor till kommunen. Nåväl, aritmetiskt taget, är exemplet fullkomligt riktigt; men räkneexempel på papperet och det verkliga lifvets faktiska förhållanden äro icke identiska. Göthe säger, att »siffrorna visa, huruledes världen regeras». Men lyckligtvis är detta blott en sanning med modifikation, och säkert är, att Bevillnings-Utskottets siffror i detta fall icke visa, huru svenska taxeringsmyndigheter regera. Jag undrar, om det ärade Bevillnings-Utskottet någonsin sett exempel på, att en svensk medborgare uppskattas till 1,801 kronors inkomst.

Utskottet anför såsom sitt *andra* hufvudskäl mot den ärade motionärens förslag, att det i fråga om billigheten skulle lemna åtskilligt öfrigt att önska, i följd af de olikheter i afseende å lefnadskostnaderna, som förefinnas mellan de större städerna och landsbygden, äfvensom mellan olika delar af landet. Denna anmärkning, Herr Talman, drabbar icke motionärens förslag utan bevillningsstadgan och drabbar den från den första dag, denna bevillningsstadga trädde i kraft, eller sedan 20 år tillbaka, ty så gammal är den till sina hufvudgrunder. Nämnda skiljaktighet fans redan då och är väl nu densamma, då proportionen förmodligen förblifvit densamma, om också lefnadskostnadernas absoluta belopp nu förändrats. Invändningen

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

kan derföre i och för sig hafva sin giltighet, men drabbar, som sagdt, icke det föreliggande förslaget såsom sådant, utan hela vår hittills gällande bevillningslagstiftning. Ty af Friherre De Geers motion är icke denna olägenhet en följd, icke heller blir den genom hans förslag förstörad. Den invändning, som med starkare sken af rätt kunde göras, vore den, hvarföre icke motionären fäst uppmärksamheten äfven på *detta* fel i bevillningsstadgan. Härpå kan helt enkelt svaras, att han rigtat sin uppmärksamhet på en hufvudsaklig och väsentlig punkt, men icke gjort till sin uppgift att få *alla* brister i vår bevillningslagstiftning afhjelpa. Detta Utskottets andra skäl är således icke något svar på tal.

Bevillnings-Utskottet kommer för det *tredje* till frågan om förslagens inverkan på rösträtten och anför att det skulle minska rösträtten för ett stort antal nu röstberättigade. Här möter återigen samma tro på de nakna siffrornas absoluta bevisningskraft. Det är naturligtvis alldeles riktigt, likasom det af sig sjelft är klart, att det måste vara så, att de lägre beskattade och de lägre röstkategorierna räkna ett stort antal individer och följaktligen representera en mycket hög procent af hela antalet röstberättigade; men dermed är ingenting alls bevisadt. Hvad som i denna sak skulle något bevisa, vore en redogörelse för den verkliga röstmaktens fördelning på de särskilda kategorierna. Men då en sådan undersökning visar, att för närvarande de minst bemedlade, de lägst beskattade äro fullkomligt vanmäktiga mot de högre beskattade, då lärer den ifrågasatta jemkningen icke betyda något; ty om den absoluta vanmakt, som redan existerar, skulle blifva — om ett sådant uttryck tillåtes — ännu mera absolut, skulle detta in praxi icke förändra något. Det är för öfrigt genom ändring af kommunalförfattningen den saken skall hjelpas.

Vidare menar Utskottet, att det skulle blifva en betänkelig följd af det föreliggande förslaget, att kommunala utskylderna komme att falla så mycket tyngre på de högre inkomsterna samt fastigheterna. Nu har emellertid Utskottet två sidor förut, eller sid. 7, på det amplaste sätt erkänt, att det är af behovet påkalladt att bereda de mindre bemedlade en skattelindring. Nu lärer det väl vara ostridigt, att dessa mindre bemedlade kunna jemförelsevis någorlunda lätt bära inkomstskatten till staten, men lika säkert är ock, att den enligt Utskottets eget uttryck 4 å 5 gånger större skatten till kommunen är dem svårare att bära. När Utskottet — och detta enligt min tanke med rätta — fäst litet eller intet afseende vid inkomstminskningen för staten, men sedermera, trots sitt vackra tal om behovet af skattelindring för de mindre bemedlade, i den svårare skattekräfvarens, nemiigen kommunens, intresse afstyrker motionärens förslag, så synes mig, att Bevillnings-Utskottets vackra tal om de mindre bemedlade urartar till — ett »fagert tal».

Utskottet gör sig i mina ögon skyldigt till en rätt märklig motsägelse, då det å ett ställe, å sid. 8, säger: »Gör man allvar af önskan att lindra de fattigare klassernas skattebördor, kunna dylika oegentligheter — d. v. s. de af Utskottet förut skildrade — väl aldrig fullkomligt undvikas», men sedermera, på sidan 10, uttalar den förhoppning, att just dessa samma olägenheter, utan något af Ut-

skottet uppgifvet undantag, skulle kunna genom framtida lagstiftningsåtgärder afhjelpas. I det afseendet tyckes Utskottet lita till skattekomitén. I sin hänvisning till denna komité har Utskottet upptagit ett förfaringsätt, som mycket brukas af Stats Utskottet, men enligt min tanke är föga värdt att imiteras, nemligen att hänskjuta obehövliga frågor till komitéer, som hafva mer eller mindre sväfvande uppdrag, och att i förväntan på dessa komitéers mirakulösa åtgärder undanskjuta hvad man för tillfället skulle kunna göra. Stats-Utskottet har till och med gått så långt, att det i år sammanbundit frågan om Krigshofrättens vara eller icke vara med den stora försvarsfrågan, mellan hvilka frågor jag för min del icke kan se något samband.

Jag kan icke inse, att antagandet af motionärens förslag skulle på något sätt föregripa skatteregleringskomiténs arbete, utan tvärtom skulle det utgöra för komitén en mycket värdefull anvisning, i hvilken riktning detta arbete bör gå. Detta skäl, att en skattekomité för närvarande är i verksamhet, kan jag därför icke finna vara annat än ett svepskäl, som jag ej tillerkänner någon betydelse. Det erinrar mig om, hur den store hjelten von Tyboe -- hos Holberg -- bar sig åt, då han gick i fält mot magister Stygotius. Han stälde upp sitt folk och höll tal till dem, men när fienden kom, sade han: nu vill jag såsom en förnuttig anförare postera mig bakom för att »obsalvera». Bevillnings-Utskottet har, synes mig, posterat sig bakom skattekomitén för att »obsalvera», hvilka merveiller komitén må åstadkomma. Det är icke på sådana skäl, Bevillnings-Utskottet har angifvit, som jag för min del kan känna mig frestad att afstyrka ett förslag, för hvilket — jag upprepar det ännu en gång — jag i likhet med reservanterne vill uttala mitt synnerliga erkännande till den mycket ärade motionären.

Jag anhåller om afslag å Utskottets betänkande och bifall till Friherre De Geers motion.

Herr Asker: Herr Talman! Mine Herrar! Utskottet har vid behandlingen af denna motion medgifvit, att den är förtjent af synnerlig uppmärksamhet, och jag måste således förutsätta att Utskottet åt densamma egnat en omsorgsfull behandling. Huru än motionärens förslag må från olika synpunkter bedömas, torde likväl böra medgifvas, att detsamma i tillämpningen skulle medföra två väsentliga fördelar, den ena att bereda skattelindring för de mindre bemedlade och den andra att derigenom åstadkommes stadga i åtnjutande af kommunala och medborgerliga rättigheter åt ett så stort antal samhällsmedlemmar som möjligt.

Vid pröfningen af motionärens förslag har Utskottet vägt skälen för och emot motionens godkännande. När man läser Utskottets betänkande och först fäster sig vid de skäl Utskottet anført till stöd för bifall åt motionärens förslag, föreställer man sig att Utskottet antagligen icke skulle komma till annat resultat än att tillstyrka motionen. Jag skall nu anhålla att i korthet få fästa mig vid de skäl Utskottet anför till stöd för motionens godkännande.

Utskottet säger visserligen, att motionen skulle medföra en minskning i statsinkomster; men Utskottet beräknar att denna minskning

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgen.
(Forts.)*

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.

(Forts.)

icke skulle öfverstiga 180,000 kronor och förklarar sjelft, att en så jemförelsevis obetydlig minskning icke borde tilläggas någon synnerlig vigt, helst siffran antagligen icke skulle uppgå ens till detta belopp.

Derest man icke underskattar värdet af en skattelindring åt de mindre bemedlade, om och när den behöfs, synes mig tillfredsställesen att dertill medverka vara ett så godt skäl för motionens framgång, att det bort väga tungt i pröfningsens vågskål.

Utskottet medgifver ock behovet att bereda en sådan skattelindring för nästan hela den talrika samhällsklass, som utgöres af de egentliga kroppsarbetarne, och Utskottet förnekar icke heller att detta behof påkallas af rättvisans fordringar, helst, säger Utskottet, enligt de grunder för beskattningen, som hos oss gälla, de mindre bemedlade klasserna få draga en jemförelsevis högre skatt än våra lyckligare lottade samhällsmedlemmar. Såsom jag redan nämnt, synes mig detta skäl vara ett bland dem, som förtjena att tagas fasta på, helst inom denna Kammare, hvars föregående beslut gått i en riktning, som stödjer motionärens afsigt.

Då Utskottet uttalar sina skäl mot motionen, antyder Utskottet i främsta rummet faran af så kallad progressiv beskattning. Efter mitt förmenande är detta blott ett slagord, egnadt att skrämma dem, som frukta att blifva för högt beskattade, ty faran är i detta hänseende mer skenbar än verklig, hvilket ock af Utskottets betänkande lägges i dagen. Man må se saken huru som helst, så lär det väl icke kunna förnekas, att vi i viss mån redan hafva en progressiv inkomstskatt, för så vidt den, som har en större inkomst af kapital och arbete, nödgas betala en större skatt än den, som har en jemförelsevis mindre inkomst. Men jag vill icke fästa mig vid detta skäl, som Utskottet också endast i förbigående omnämner.

De egentliga skäl, som Utskottet anför mot motionen, börja dermed, att Utskottet talar om »svårigheter att finna annat än rent godtyckliga gränser för de grupper, i hvilka man måste indela de skattskyldige efter deras olika inkomstbelopp, så snart man gör en afvikelse från den proportionella beskattningens princip.» Den ärade talare, som före mig hade ordet, har redan förklarat betydelsen af den proportionella beskattningens princip; och hvad de godtyckliga gränserna beträffar, ber jag få hemställa till Herrarne, huruvida någon af Eder kan föreställa sig möjligheten att stifta beskattningsslagar så fullkomliga, att man icke här och der skulle stöta på dessa godtyckliga gränser, hvilka Utskottet i sitt betänkande velat anföra såsom ett skäl mot bifall till hvad motionären föreslagit. Icke heller i den nu gällande bevillningsstadgan hafva sådana godtyckliga gränser kunnat undvikas; men man bör söka så mycket som möjligt minska dem genom antagande af förslag, egnade att förbättra nu befintliga missförhållanden. Att fullkomligt undanrödja dem tror jag icke står i mensklig förmåga, och jag finner derföre Utskottets skäl i nyssnämnda hänseende icke heller förtjena uppmärksamhet.

Vidare säger Utskottet, att »betydliga olikheter i afseende å lefnadskostnaderna förefinnas emellan de större städerna och landsbygden äfvensom emellan olika delar af landet», och Utskottet omnämner, hvad man kan lära af Danmarks exempel i detta fall. »I

detta land är nemligen», säger Utskottet, »det skattefria existensminimum fastställt till olika belopp för Köpenhamn, för öfriga städer jemte några andra kommuner samt för landsbygden i allmänhet». Jag för min del tror deremot, att vi gerna kunna efterskänka denna lärdom, och kan icke föreställa mig annat, än att de särskilda beskattningsmyndigheterna inom vårt land, hvar och en *på sitt håll*, i sin stad eller sin landsbygd, noga väga de olika lefnadskostnaderna och taga äfven dem till måttstock vid beskattningssiffrans bestämmande. Våra taxerings- och pröfningskomitéer äro ju till för att jemna dessa förhållanden; och jag betviflar, att den åberopade godtyckligheten skulle bliwa bättre utjennad, om vi med Danmarks exempel för ögonen ville förfara på sådant sätt, som Utskottet tyckes vilja förorda. De oegentligheter, som nu hos oss förefinnas, äro vida större derigenom, att de beröfva ett stort antal samhällsmedlemmar kommunala och medborgerliga rättigheter.

Förslaget, säger Utskottet vidare, skulle »i hög grad minska de mindre bemedlades inflytande på kommunala ärendens utgång», men i samma andedrag medger Utskottet likväl, att »en sådan minskning för flertalet icke skulle kännas synnerligen tung.»

Häri instämmer jag gerna, ty jag håller troligt, att skattelindringen i detta fall mer än tillräckligt skulle godtgöra det minskade inflytandet.

Ytterligare säger Utskottet, att kommunens skatteinkomster skulle minskas genom förslagets antagande, och Utskottet beräknar den skatteförhöjning, som de högre inkomsterna skulle få vidkännas, till vid pass 4 procent. Denna förhöjning, säger Utskottet, vore väl *icke så synnerligen stor*, men skulle det oaktadt bliwa *ganska känbar* företrädesvis för innehafvare af smärre fastigheter på landet. Jag kan icke finna annat, än att hvad Utskottet sålunda anfört innehåller en själfmotsägelse, der den ena förutsättningen upphäfver den andra. På sådana skäl bör man väl icke bygga en förkastelsedom öfver motionärens förslag. På någon säker grund för omdömet har Utskottet emellertid ingalunda byggt, då Utskottet uppgifver beloppet af skatteförhöjningen å de högre inkomsterna. Men äfven om man antager denna förhöjning till 4 procent, torde den likväl bliwa ganska litet betungande. Frågan är: kan en sådan tillökning vara rättvis? Ja, svarar Utskottet, den påkallas af rättvisans fordringar i afseende på beskattningens ordnande för hela den talrika klassen af arbetare i detta ords vanliga mening. Näväl, är en sådan skattjemkning rättvis, hvarföre ryggar man då tillbaka för att uttaga detta steg och skipa rättvisa, der rättvisa påkallas och medgifves.

Slutligen åberopar Utskottet skattekomiténs tillvaro såsom ett skäl att icke nu befatta sig med denna fråga, utan uppskjuta den till en icke allt för aflägsen framtid. Det vore enligt Utskottets äsigt mindre välbetänt, om Riksdagen ginge denna komité i förväg, »genom att nu besluta en åtgärd, som, huru behjertansvärdt dess syfte än må vara, dock, vidtagen utan sammanhang med en mera genomgripande förändring i skatteväsendet, skulle kunna medföra icke så få missförhållanden». Detta sista skäl förefaller mig mer än besynnerligt. Jag kan nemligen icke inse att man, derföre att en

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

skattekomité kommit till stånd, skall behöfva afbida dess utredning inom en icke allt för aflägsen framtid» för att fatta ett beslut till främjande af en billig och med rättvisans fordringar mer öfverensstämmande beskattning. Tvärtom skulle den föreslagna åtgärden enligt mitt förmenande vara att anse såsom en naturlig följd af Andra Kammarens vid mer än ett tillfälle uttalade åsigt i rösträttsfrågan. Jag är dessutom öfvertygad, att den väntade skattereformen jemväl i sin helhet bäst och säkrast förberedes genom sådana beslut, som innefatta de oundgängliga villkoren för dess framgång.

På de skäl, jag nu i korthet äran antyda, tror jag, för att begagna Utskottets egna ord, att den maktpåliggande frågans kraf på en tillfredsställande lösning bäst tillgodoses, såsom om Kammaren, såsom jag yrkar och vågar hoppas, med afslag på Utskottets hemställen, bifaller motionärens förslag.

Häruti förenade sig Herr *Anders Andersson* i Smedbyn.

Herr Fosser: Bevillnings-Utskottet har, såsom Herrarne af dess motivering kunna finna, varit ense derom, att det förefinnes ett behjertansvärdt behof att lindra skattebördorna för de lägst beskattade. Men deraf följer ingalunda, att man kan gå in på hvilka förändringar som helst, när en sådan lindring ifrågasättes. Vore det fråga om att lindra skattebördorna endast för sådana skattskyldige, hvilkas årsinkomst af arbete uppgår till blott 4, 5, 6 eller till och med 700 kronor, då föreläge här en fråga af mycket behjertansvärd och ömmande beskaffenhet, och Utskottet skulle i sådant fall antagligen kommit till annat resultat än som skett. Men nu ställer sig frågan helt annorlunda, ty det gäller här att införa ett nytt streck i våra skattelagar och att sätta det så högt som vid 900 kronors uppskattad årlig inkomst, äfven af kapital. Om detta den ärade motionärens förslag vunne framgång, skulle till exempel sådana förhållanden inträffa, att en kapitalist — en mindre, det medgifver jag — som eger omkring 18,000 kronors kapital, hvilket efter 5 procent gifver 900 kronors ränta, skulle blifva befriad från hälften af sina utskylder till staten och kommunen. Ett annat exempel. En person med ett kapital af 10,000 kronor, har å detta sitt kapital 500 kronors ränta efter 5 procent. Om han dessutom förtjenar 400 kronor på sitt arbete, har han sålunda en sammanlagd årsinkomst af 900 kronor. Men de flesta personer i denna ställning vågar jag påstå, åtminstone hvad landsbygden beträffar, och så vidt jag känner, hvarken behöfva eller önska den föreslagna eftergiften.

Ty om jag jemför de nyss nämndes ställning och lefnadsförhållanden med till exempel ställningen hos den klass, hvars enda förmögenhet ligger i en stuga, som kan vara upptaxerad till 1,000 eller 1,500 kronors värde, eller med hela den samhällsklass, som eger smärre jordlägenheter, i mantal satte eller icke, till ett par, tre tusen kronors taxeringsvärde; så befinna sig dessa senare klasser i en sämre ställning i allmänhet än de förra. Jag har under snart tjugu års tid ganska mycket sysselsatt mig med kommunala angelägenheter på landet och eger någon kännedom om dessa förhållanden. Under

denna tid har jag funnit, att sådana smärre kapitalister, som ega 800 å 900 kronors inkomst, ofta hafva lättare att betala sina utskyl-der till stat och kommun än mängen annan skatteskyldig, de smärre och ofta skuldsatta jordegarna ej undantagna. Under sådana förhål-landen kan jag för min del icke finna att den nu föreslagna förän- dringen är rättvis eller billig, och är detta hufvudsakliga skälet, hvar- före jag icke kan tillstyrka bifall till motionen. Jag tror och är derom öfvertygad, att om denna bifölles, sådan den nu föreligger, skulle det väcka rätt mycket ogillande mängenstädes i landet, och att der- igenom skulle tillskapas en motionsgrufva, som icke skulle sina förr än vi gjort en förändring i hvad nu är fråga om att bifalla

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Nu några ord om reservanternes skiljaktiga mening. På 14:de sidan i Utskottets betänkande heter det: "I afseende å den beräk- nade förlusten å statens inkomst af bevillningen efter II Artikeln, på hvilken förlust Utskottet visserligen ej lagt stor vikt, men hvilken likväl torde väga icke så litet utanför Utskottet, må erinras" o. s. v. Det är väl sant, att Utskottet icke tillmätt den finansiella delen af frågan någon särdeles stor betydelse, men jag tillåter mig dock erinra, att då här är fråga om en minskning i allmänna bevillningen af omkring 150,000 kronor och vid pass fyra gånger detta belopp i kommunalutskylder samt dertill bör läggas ytterligare det bidrag, som enligt den nya löneregleringen efter II Art. i bevillningsförord- ningen utgår till presterskapet äfvensom tilläggsbevillningen, så blir dock den sammanlagda summan icke så obetydlig. Den kommer att uppgå till bortåt 900,000 kronor eller kanske derutöfver. Att lyfta denna skattebörd å äfven från sådana skatteskyldiga, som hafva lättare att bära den än mängen af dem på hvilka den skulle fördelas, skulle i min tanke ingalunda vara riktigt.

Reservanterne hafva äfven berört den kommunala rösträtten. Jag erkänner, att, sådant motionärens förslag nu är, äro en del af de be- tänkligheter i detta hänsende, som föregående Bevillnings-Utskott anför, undanröjda. Men vi höra dock icke förgäta, att genom anta- gande af motionen 71 procent af dem, som för närvarande äro upp- skattade för inkomst af kapital eller arbete, skulle beröfvas hälften af sitt inflytande i kommunala angelägenheter.

När förhållandena äro sådana, kan jag för min del icke finna att det vore välbetänt af Riksdagen att nu bifalla motionen, i syn- nerhet då Kongl. Maj:t tillsatt en komité, som har till uppgift att ut- reda alla våra skatteförhållanden och, med stöd deraf föreslå de skatte- lindringar eller jenknningar, som kunna vara med rättvisa och billig- het öfverensstämmande.

På dessa grunder anhåller jag om afslag å Friherre De Geers motion och bifall till Utskottets hemställan.

Herr Dickson: Efter så många och varma anföranden till för- mån för Friherre De Geers motion har jag icke mycket att tillägga. I synnerhet af den förste talarens yttrande framgår, såsom mig synes, otvetydigt att vår nuvarande bevillningsförordning lider af ganska betänkliga ofullkomligheter och oegentligheter. Ty det kan väl icke vara riktigt, att en person, hvars hela kapital och förmögenhet, såsom

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts)

den förste talaren uttryckte sig, ligger i hans armar, skall vara lika hårdt betungad af skatter, som den, hvilken har en säker och tryggad inkomst af ett kapital.

Innan vår bevillningsförordning undergått en genomgripande förändring, anser jag derföre icke skäligt att Riksdagen med något större belopp höjer den nuvarande inkomstbevillningen; ty detta skulle leda till, att de redan nu temligen stora orättvisorna skulle blifva ännu mycket större.

Af de skäl Utskottet här anfört är det ett, som är synnerligen behjertansvärdt, och det är, att för en person med 900 kronor eller derutöfver i årlig inkomst skulle denna nya förordning åstadkomma ett språng i afseende å bevillningen. Men detta är en orättvisa, som drabbar dessa personer äfven efter nuvarande bevillningsförordning, ty alla som hafva en årlig inkomst af 1,800 kronor eller derunder få ett afdrag vid erläggande af bevillningen, men de som hafva öfver 1,800 kronor få betala för fulla beloppet. Dessa olägenheter kunna dock ganska lätt undanrödjas genom införande af ett sådant stadgande i vår bevillningsförordning, som det, hvilket gäller Norra Amerika, der det äfven erlägges inkomstbevillning, att nemligen hvar och en, som betalar denna bevillning, har rätt att frändraga ett visst belopp, lika stort för alla. Om de, som betala bevillning efter II artikeln, skulle få åtnjuta afdrag för 300 kronor af sin inkomst eller då denna inkomst understiger 900 kronor, enligt Friherre De Geers motion, $\frac{1}{2}$ procent af beloppet, så skulle ingen hafva att beklaga sig i ifrågavarande hänseende, och statens förlust blefve äfven genom en sådan förändring af bevillningsförordningen högst obetydlig. Såsom i Bevillnings-Utskottets betänkande finnes omnämndt, utgör antalet af dem, som erlägga bevillning efter II artikeln, 232,276 personer. Af dessa betala icke mindre än 165,997 skatt för inkomst understigande 900 kronor. Således kan man väl antaga, att en stor mängd bevillningsskyldige äro i kategorien mellan 1,800 och 900 kronor, hvarföre antalet af dem som skatta för öfver 1,800 kronor blifver ganska obetydligt. Statens förlust skulle för den skull blifva ganska ringa, såsom jag nyss sade, men deremot skulle väl undanrödjas den oegentligheten att en person, som skattade för 1,800 kronor eller derunder, finge afdrag, men den som skattade för t. ex. 1,900 icke finge sådant, utan finge betala 19 kronor. Jag vill nu icke fästa mig vid hvad inflytande denna förändring kunde hafva på den allmänna rösträtten. Hvad som för mig varit mest bestämmande i denna fråga är den lifliga önskan jag hyser att bereda de mindre bemedlade samhällsklasserna en lindring i de för dem synnerligen tryckande både bevillning och kommunalskatter.

På dessa grunder kan jag icke annat än på det lifligaste tillstyrka bifall till Friherre De Geers motion, hvarom jag hos Herr Talmannen anhåller om proposition.

Herr Abr. Rundbäck: Det gläder mig ganska mycket att vid detta tillfälle och på detta rum få gifva uttryck åt den känsla af verklig förtrytelse, kan jag säga, hvarmed jag ofta sett huru illa lottade de lägst beskattade i samhället äro, då man jemför deras

stora skatteskyldighet med deras ringa inflytande på afgörandet af kommunens angelägenheter; det gläder mig äfven att se, att Bevillnings-Utskottet behjertat detta förhållande, då det sagt, att denna samhällsklass har i proportion till de bättre lottade samhällsklasserna vida större skattskyldighet än dessa. Den har en mängd personliga utskylder, som äro vida drygare för den fattige än för den rikare; och den har proportionsvis mycket mera känning af de direkta skatterna än de mera förmögne. Det är väl sant, att de mindre bemedlade hafva en liten lindring i direkta skatterna genom det skattefria afdraget af 300 kronor, hvartill de förmögnare icke äro berättigade; men man bör komma i håg, att för hvarje år växa skatterna på ett fruktansvärdt sätt och proportionsvis långt öfver hvad de fattiga arbetsförtjenst växer. Men icke nog med detta; härtill kommer att de mindre bemedlade, enligt hvad jag har mig bekant, tvärt emot lag betungas på flera sätt. Vid byggnader för det allmännas räkning ålägger kommunen t. ex. dem dagsverksskyldighet och dylikt; på många ställen betungas de äfven långt mer än lagen tillåter med bidrag till folkskolorna. Jag har sjelf jemte en kamrat här invid mig inom Kronobergs läns landsting förgäfves protesterat mot en dylik olaga personel beskattning; det hjälpte dock icke, utan till och med Konungens Befallningshafvande godkände beskattningen, ehuru densamma sedan på grund af anförda besvär upphäfdes i högre instans. Då landsting och Konungens Befallningshafvande kunna på detta sätt förgå sig, kan man lätt göra sig en föreställning om, huru godtyckligt de mindre bemedlade kunna behandlas af kommunerna.

En del af eder, mine Herrar, känna icke till dessa förhållanden; men finnes det en fullständig statistik öfver huru hårdt dessa klasser tryckas på grund af lag och mot lag, så skulle vi säkerligen alla anse nödigt att söka utfinna något sätt att lindra deras skattebörd.

Och om jag jemför deras beskattning med deras inflytande i kommunen, så finner jag att det senare är alldeles intet. En person i staden med 100 röster uppväger 100 personer af det slaget, som skattar efter 400 kronors inkomst; och på landet, der det ej finnes något röstmaximum, kan en stor magnat uppväga till och med 1,000 af dem. Det är denna parallel mellan skattskyldighetens storhet å ena sidan och den kommunala betydelselösheten å andra sidan, som ständigt upprört mig och icke allenast mig utan äfven mången ledamot i taxeringsnämnderna. Man har derigenom lärt sig att af barmhertighet göra orätt; man har, ehuru man på samvete svurit att taxera hvar och en efter hans rätta inkomst, blifvit tvungen att taxera honom lägre. Ett sådant tillvägagående är omoraliskt och för rättskänslan förslappande; men det har blifvit ansedt såsom en god gerning, ja ett nödvång. Det medför dessutom en annan olägenhet, nemligen att beröfva mången, som blir föremål för en sådan god gerning, hans politiska rösträtt.

Af hvad jag nu haft äran anförda torde framgå, att jag med synnerligt intresse mottagit den af Friherre De Geer framlagda motionen, hufvudsakligen för den välvilja mot de mindre bemedlade klasserna den visar. Men jag tror ej att den ekonomiska fördelen för dessa klasser skulle blifva synnerligen stor genom bifall till motionärens

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

yrkande. Ty dels skulle de minst beskattade ej komma i åtnjutande af afkortning af utskylderna i den utsträckning, som hittills egt run, och dels skulle de förändrade bestämmelserna medföra förhöjning i taxeringsbeloppen, hvarigenom dessa klasser på en annan väg finge igen den beskattning, hvarifrån man önskade befria dem. Men motionen innebär dock en stor fördel, nemligen den att, i samma mån taxeringsbeloppen höjas, ganska många personer, som hittills saknat politiska rättigheter af den anledningen att välviljan afsigtligt kvarhållit dem under 800 kronors taxerad inkomst, blifva politiskt berättigade. Till följd af detta sistnämnda förhållande är det som jag företrädesvis önskar framgång åt motionen. Men skulle den dock falla, hvilket jag nästan misstänker blir fallet i denna Kammare, så skall jag trösta mig deröfver af den anledningen, att motionen har med sig den olägenheten att det lilla kommunala inflytande, som dessa klasser nu ega, skulle blifva än ytterligare inskränkt. Det är visserligen sant att mellan det oändligt lilla och noll skillnaden ej är stor, men då redan nu 71 procent af befolkningen ingenting betyda i kommunen, till skada för kommunen sjelf och till orättvisa mot alla dem som tillhöra dessa 71 procent, så är man ej berättigad att ytterligare nedsätta denna deras betydelse. För min del anser jag, att i händelse man vill slå in på den vägen att nedsätta deras kommunala inflytande på grund af skattenedsättning, så måste man på samma gång gifva dem personlig rösträtt vid sidan af skatterösträtten. Detta är enda sättet, på hvilket man kan utjemna den nuvarande stora kommunala orättvisan

Jag yrkar emellertid bifall till Friherre De Geers motion; men om den faller, hoppas jag att den skall i bättre form stå upp en annan gång.

Herr J. Johansson i Bergsäng: Då redan flera röster i Kam-maren höjt sig till förmån för motionen, och blott en utskottsleda-mot uppträdt till försvar för Utskottets afstyrkande hemställan, så tillåter jag mig att, då jag för min del medverkat till detta Ut-skottets beslut, i min mån söka gifva skäl för detsamma.

För den, som med uppmärksamhet genomläser motionen, är det uppenbart, att den sönderfaller i två delar, nemligen i en *skatte*-fråga och en *politisk* fråga. Af motiveringen finner man också, att skatte-frågan, oaktadt dess stora vikt, dock för motionären varit bisak, under det den politiska sidan af ämnet blifvit gjord till hufvudsak. Men då Bevillnings-Utskottet icke är befogadt inlåta sig på politiska frågor, utan endast att för Riksdagen bereda skattefrågor, är det gifvet att Utskottet vid handläggningen af föreliggande motion måst fästa hufvudsakligt afseende just vid skattefrågan. Jag skall derfore be att med afseende härå få framlägga några statistiska siffror, dels för att visa huru motionären i afseende å skattefrågan misstagit sig och dels för att visa, hvilka följder ett bifall till motionen skulle förauleda.

Motionären åberopar i motiveringen den »öfversigt af 1876 års bevillingstaxering, som är utarbetad i Finansdepartementet» och deri förekommande beräkningar öfver »rikets bevillingssumma». Jag

har också utan svårighet återfunnit de i motionen anförda siffrorna på anvisadt ställe; men dessa siffror visa icke *bevillningssumman*, utan den *upptaxerade inkomstsumman*, hvilket är en väsentlig skillnad. Ty om man afdrager för samtliga de personer, hvilka befinna sig inom de tre första af motionären upptagna beskattningsgrupperna, det skattefria inkomstbelopp, hvilket de enligt 8 § Bevillningsstadgan ega åtnjuta, eller 300 kronor, så ställa sig de *verkliga* procentalen på följande sätt:

i 1:sta gruppen med afdragen till	7,71
i 2:dra » » » »	4,41
i 3:dje » » » »	2,06
och i 4:de » utan sådant afdrag till	2,09

hvidan således verkliga procentalet utgör 16,27

deraf hälften är 8,13, eller, om den sista gruppen frånräknas, endast 7,09 procent, på sätt i Utskottets betänkande finnes angifvet. Den sista gruppen omfattar nemligen just sådana skattskyldige, som enligt 8 § i Bevillningsstadgan *icke* äro berättigade till något afdrag å sina inkomster, och hvilka till största delen utgöras dels af s. k. juridiska skatteobjekt eller bolag, hvilka icke hafva lefnadskostnader, i detta ords egentliga mening, utan blifva taxerade för sina nettovinster, dels ock af sådana personer, hvilka ega fastighet af någon betydighet och *derjemte* annan inkomst, för hvilken afdrag icke kan ifrågakomma eller får ega rum enligt taxeringsinstruktionen. Ilvarför äfven denna sistnämnda grupp blifvit upptagen i motionen såsom behöfvande en skattelindring, kan jag icke förstå eller förklara; och förhållandet dermed torde i alla händelser tarfva närmare utredning.

Om man nu fasthåller vid nyss anförda siffror och lägger dessa till grund för sina beräkningar för att utröna skatteminskningen, så ställer sig resultatet så, att den minskning i bevillningssumman, som genom ett bifall till motionen skulle för statsverket uppkomma, belöper sig för landet till 93,575 kronor 84 öre och för städerna till 87,780 kronor 79 öre eller tillsammans 181,376 kronor 63 öre. Denna summa är visserligen ej så afskräckande i fråga om minskningen i statens inkomster; men om man dertill vill lägga tillägsbevillningen, som nu på många håll förorsakat och förorsakar så mycken oro, utgör dock hela minskningen för året i rundt tal 270,000 kronor.

Om man vidare tillser hvad verkan en sådan skattelindring skulle medföra för kommunerna, så skall man med ledning af 1877 års kommunalstatistik — just det år, för hvilket 1876 års bevillningssiffror ligga till grund för uttaxering af kommunernas skattebidrag — finna, att i städerna särskildt utgjorde antalet bevillningskronor:

för jordbruksfastighet och annan fastighet	286,975
» inkomst af kapital och arbete	1,480,464

Summa 1,767,439.

Genom ett bifall till Friherre De Geers motion skulle härifrån afgå .....

87,781

eller 4,97 procent af hela antalet

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

År 1877 utdebiterades i rikets alla städer efter bevillningskrona ett belopp af 6,127,019 kronor, som, fördeladt å förenämnda 1,767,439 bevillningskronor, motsvarar en utskyld af 3 kronor 46,66 öre på hvarje och för de ifrågavarande 87,781 kronorna skulle utgöra 304,301 kronor 61 öre. Detta är således den verkan, som ett bifall till motionen skulle utöfva på den kommunala beskattningen i städerna.

På landsbygden utgjorde fyrktalet, enligt 1876 års taxeringslängder:

för jordbruksfastighet	11,154,888	fyrk
» annan fastighet	829,453	»
och » inkomst	7,492,224	»

Summa 19,476,565 fyrk,

eller i det närmaste 20 millioner. Dessa beräkningar äro uppgjorda med ledning af bevillningssiffrorna, utan afseende å de mindre jemkningar, som måste vidtagas då man i en fyrktalslängd bit för bit utför och sammanställer fyrktalen för de olika bevillningsbeloppen. Skulle den föreliggande motionen blifva bifallen, blefve verkan deraf således för landet en minskning i fyrktalet af 935,959 fyrk, d. v. s. nära 5 procent, eller noga räknadt 4,80 procent af hela antalet.

År 1877 utdebiterades efter fyrk på landet ett belopp af 5,699,776 kronor, som likväl endast utgör omkring 40 procent af hela taxeringen, emedan det öfriga utgår antingen efter hemmantal eller annan grund, och denna grund innefattar bland annat det belopp, som utgår till presterskapets aflöning. Det sistnämnda utgöres visserligen på så mångfaldigt olika sätt, att det torde vara ganska svårt att afgöra, hvem som mest drabbas deraf; men att den till största delen utgår af jordbruksfastigheter, derom är jag öfvertygad. De 40 procent, som utgingo efter fyrk, motsvara en utskyld af 29,26 öre per fyrk; och på hela antalet afdragna fyrkar skulle det utgöra ett belopp af 273,861 kronor 60 öre. Vore likställigheten i kommunal beskattning lika genomförd på landsbygden som i städerna, så borde detta belopp egentligen fördubblas och således utgöra omkring 550,000 kronor i rundt tal.

Ett bifall till motionen skulle således föranleda till en minskning i allmänna bevillningen af	kronor	181,376: 63
ökad kommunalbeskattning på öfrige skattskyldiga i städerna		304,301: 61
och på landet		273,861: 60

Summa kronor 759,539: 84

eller i det närmaste 768,000 kronor.

Så stor verkan kan ett så enkelt och vid första påseendet tilltalande förslag som detta medföra. Det må därför icke förundra någon, om den, som tillsammans med andra erhållit till uppgift att utreda åtskilliga skatteförhållanden, också tager hänsyn till nu berörda omständigheter.

Om man uteslutande skulle fästa sig vid den siffra, som motionärens förslag innehåller, nemligen 900 kronor, såsom den punkt,

der i bevillningen borde göras en billig nedsättning för de fattigare skattdragande, så torde man icke finna någon annan orsak till att just denna siffra blifvit vald, än att densamma utgör hälften af 1,800. Som Herrarne veta, förekomma i bevillningsstadgan två siffror, som förorsaka skilnader i beskattningen och hvilka jag skulle vilja kalla skattestreck, nemligen 400 kronor och 1,800 kronor. Dessa skulle nu ökas med en tredje siffra, 900 kronor, för att icke tala om den politiska strecksiffran af 800 kronor. Det förefaller mig dock besynnerligt att motionären icke, lika gerna som han tagit hälften af 1,800 kronor, valt hälften af den siffra, som ligger mellan 400 och 1,800, eller 1,100. Jag föreställer mig nemligen, att, om man vill sätta en lägre siffra för att bereda skattelindring, 1,100 kronor vore lämpligare än 900 kronor, just därför att det förstnämnda beloppet faller mellan ett par siffror, som alltid förekomma vid taxeringar, nemligen 1,000 och 1,200 kronor. Största hindret, då man vill sätta en sådan skattegräns, ligger i svårigheten att undvika en och annan två öfvergång vid bevillningsafgiftens bestämmande. Sätter man nu siffran till 900 kronor och vidare tager den närmast afrundade siffran 1,000 kronor, så blir — äfven om man icke fäster sig vid hvad Bevillnings-Utskottet anför om den oproportionerliga tillökning i skattebidraget, som följer af att man uppskattas till 1,801 kronor i stället för till 1,800 kronor — så blir, säger jag, skilnaden mellan bevillningen å 900 kronor och 1,000 kronor icke mindre än 4 kronor, med deraf följande kommunalskatter. Dessa 100 kronors tillökning i inkomst skulle alltså medföra en tillökning i skatten, motsvarande 20 å 25 procent. Men vill man söka åstadkomma en skattelindring på denna väg, kunde man ju t. ex. låta den halfva procenten utgå af ett inkomstbelopp af ända till 1,800 kronor. Och hvad blefve väl följden? Jo, att den minskning af 180,000 kronor i statens inkomst af bevillning, som jag beräknat att motionärens förslag skulle medföra, icke — oaktadt denna utsträckning från 900 kronor ända till 1,800 kronor — ökades med mer än 50 procent eller till ungefärligen 270,000 kronor.

Det har anmärkts af den förste talaren, att Bevillnings-Utskottet sökt krypa bakom den i verksamhet varande skatteregleringskommittén. Det må nu så vara. Men jag skall försöka med några jernförelser visa, att det icke faller sig så lätt att, då man vill bereda de fattigare klasserna en skattelindring, veta hvilken grupp af dessa klasser mest äro i behof deraf. Näst föregående talare har nämnt något om de personliga utskylderna. Jag skall upptaga hans siffror och visa, till hvilka belopp dessa utskylder i själva verket uppgå. De personella utskylderna utgå, såsom bekant, dels af personer som erlægga bevillning för fastighet och inkomst, dels — och till ganska stor del — af personer, som icke erlægga sådan bevillning, och hvilka således falla under det lägsta skattestrecket, nemligen 300 eller 400 kronor. Nu är det visserligen icke till fyllest utredt, huru stort antalet af sådana personer kan vara. Men om jag jernför siffrorna i 1876 års finansstatistik med dem i 1877 års generalsammandrag öfver den personella bevillningen efter första artikeln, så tror jag att

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

man kommer det rätta temligen nära, då man antar att de personer, som, utan att ega någon beskattningsbar inkomst, ändock bidra till statens och kommunernas utgifter, uppgå till ett antal af 450,000. Nu utgöras, enligt beräkningar för år 1877, i personella utskylder till staten icke mindre än 1,370,000 kronor, hvarjemte erläggas till kommunen 1,566,000 kronor och till landstingen 704,000 kronor eller tillsammans 3,640,000 kronor; hvartill komma de personliga utskylderna till presterskapets aflöning. Kan man nu antaga, att nyss nämnda siffra af 450,000 är riktig, så falla icke mindre än 40 procent af de sistnämnda skattsiffrorna just på de personer, som icke hafva någon inkomst, nemligen till staten 548,000, till kommunerna 626,400 och till landstingen 281,600 kronor eller tillsammans 1,456,000 kronor.

Herrarne finna häraf att sådana skattskyldige, hvilka icke ega någon inkomst af den beskaffenhet att den kan taxeras, i sjelfva verket till staten och kommunen erlägga icke mindre än nära dubbelt så mycket som den klass, hvilken beröres af motionen. Detta är en jmförelse som man kan göra; och då jag för min del icke är synnerligen förtjust i de personella skatterna, utan tvärtom skulle vilja medverka till att få bort dem alla, åtminstone de flesta, så må man icke mistycka, att jag hellre skulle vilja bereda de förre en lättnad än dem, som äro föremål för motionen.

Men det finnes också en annan klass, nemligen de smärre fastighetsegarne, som med fullt fog bör kunna uppställas till jmförelse med den klass af smärre inkomsttagare, som beröres af motionen. Jag skall i detta afseende be att få hålla mig endast inom den grupp, som utgöres af de personer, hvilka icke ega fastighet till högre värde än *intill* 8,000 kronor, det vill säga den närmast högsta siffran skulle således blifva 7,999 kronor. Antalet fastighetsegare i stad och på land, som falla inom denna grupp, utgör icke mindre än 384,882, under det att antalet personer, som skulle draga fördel af motionens bifallande, icke uppgår till mer än omkring 170,000. Medelsiffran af taxeringsvärdet å fastigheterna inom nyssnämnda grupp utgör 2,350 kronor. Om man nu uppställer en jmförelse mellan hvad en *hemmansegare* i samma grupp erlägger i skatt till staten och kommunen och det belopp som betalas af en person, som är upptaxerad till 400 kronors inkomst eller 1 krona bevillning, så skall man finna att jordbrukaren i sjelfva verket betalar ofantligt mycket mer än den, som erlägger endast 1 krona i bevillning till staten och motsvarande bidrag till kommunen. Förhållandet är nemligen det, att en sådan hemmansegare erlägger till statsverket i ränta och kronotonde, såsom bidrag till försvarsväsendet och i allmän bevillning tillsammans omkring 23 kronor. Då är att märka, att taxeringsvärdet icke är beräknadt till högre än 2,500 kronor, men för att af detta kapital erhålla 400 kronors nettinkomst, måste räntefoten beräknas till icke mindre än *sexton* procent! Jag har svårt att tro, att en sådan jordbrukare, äfven om man kunde antaga att han vore skuldfri, skall befinna sig i en mera bekymmerfri ekonomisk ställning än den, hvars årsinkomst är uppskattad till 400 kronor eller deröfver. Jordegaren betalar, såsom jag nyss sade, 23 kronor till

staten, och han får dessutom betala för 15 fyrk till kommunen, utom sitt bidrag till de samhällsbördor, hvilka icke utgå efter fyrk. Dessa senare bidrag utgöras af aföning till presterskapet, utgifter för väghållning och brobyggnad samt åtskilliga andra utgifter, som utgå dels efter hemmantal och dels efter andra grunder, hvilka icke tillämpas i fråga om öfriga kommunala bidrag. Äfven i städerna får en husegare med 2,500 kronors fastighet betala *mera* i skatt än till exempel hans hyresgäst, som eger 8,000 kronors kapital och deraf drager sin inkomst. Dessa förhållanden utvisa, enligt hvad jag för min del föreställer mig, att, om man verkligen vill en skattelindring, det finnes två större och mycket talrikare klasser än den, som beröres af motionen, hvilka böra komma i åtnjutande af en sådan lindring, och detta är det främsta skälet, hvarför Bevillnings-Utskottet hellre vill låta utredningen af denna fråga öfverlemnas till skatteregleringskomitén än att nu söka »på rak arm» på dessa klassers bekostnad bereda ett mindre antal en särskild skattelindring.

Jag har sett, ehuru jag icke här i afton hört upprepas, en anmärkning i detta afseende af en reservant mot Utskottets förslag i förevarande punkt. Denne reservant har nemligen anfört såsom skäl, hvarför han icke vill hafva denna fråga hänskjuten till skatteregleringskomitén, att »denna komités hufvudsakliga uppgift är ju att finna utvägar till åstadkommande af de nya statsinkomster, som anses varda af nöden, med anledning af försvarsverkets ordnande och de dermed förbundna skattebördornas aflyftande.» Mot detta yttrande ber jag få inlägga en gensaga. Förhållandet är nemligen att i den skrifvelse, hvarigenom skatteregleringskomitén tillsattes, heter det, att komitén, efter en fullständig utredning af alla skatteförhållanden i riket, skulle, så fort ske kunde, uppgöra förslag till en, på denna utredning grundad, rättvis fördelning af skattebördorna. Det ligger således icke i komiténs uppgift att leta upp utvägar för nya skatter, utan komiténs uppgift är att utjemna de skattebördor, som redan finnas; och detta ligger också i sakens natur, ty skatteregleringskomitén tillsattes ett helt år förr än de båda försvarskomitéerna, och det är först sedan dessa komitéers förslag blifvit känt som det skulle kunna ifrågasättas, att skatteregleringskomitén skulle få till uppgift att äfven framställa förslag till nya skatter. Då förhållandet är sådant och då skatteregleringskomitén just med afseende å bristfälligheterna i vissa nu tillgängliga statistiska uppgifter infordrat upplysningar dels om antalet af de personer, som, utan att ega sådan inkomst som kan taxeras, erlägga personella utskylder, dels om huru många inom den skattegrupp, som beröres af motionen, erlägga bevilning för 400 kronor, 500 kronor eller för de olika siffrorna, och dels slutligen om antalet af dem, som inom dessa inkomstgrupper betala bevilning för inkomst af kapital, af rörelse, af pension och af allmän eller enskild tjänstbefattning — när, säger jag, komitén infordrat alla dessa uppgifter, förefaller det mig besynnerligt, om man icke skulle vilja se, huru dessa undersökningar utfalla, och lära sig känna från hvilka olika lager af skattdragande befogade klagomål öfver nuvarande skatteförhållandena kunna framställas.

Detta är åtminstone i mina ögon ett ganska talande skäl för

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring af § 8 Bevillningsstadgan.
(Forts.)

att låta frågan denna gång anstå. Jag tror icke heller för öfrigt att det vore förenadt med synnerligt stor fara, om frågan finge ett sådant anstånd, ty äfven om motionen nu bifölles, kunde dock de personer, som derigenom skulle erhålla förmånen af politisk rösträtt, icke komma i åtnjutande deraf under detta år, då nya val till nästa riksdagsperiod skola ega rum, utan först nästa gång då nya val anställas, och till den tiden hoppas jag att icke blott skatteregleringskomitén och de båda försvarskomitéerna skola hafva slutat sina värf, utan äfven Riksdagen fattat sitt beslut med anledning deraf.

Jag nämnde i början af mitt anförande att motionen äfven hade en politisk sida. Denna sida har blifvit af motionären behandlad med särdeles förkärlek; och därför torde den äfven från min sida blifva föremål för några ord.

Jag skall då bedja att få visa med siffror att antalet af de personer, hvilkas politiska rösträtt genom bifall till motionen skulle uppflyttas eller hvilka, såsom vår ålderspresident vid öppnandet af denna riksdag uttryckte sig, skulle *öfverstiga* det politiska rösträttsstrecket, likväl icke skulle uppgå till mera än 28,000. Denna grupp skulle nemligen utgöras af personer, som egde mellan 600 och 800 kronors inkomst eller kanske något mindre. Men det finnes äfven ett stort antal små jordbrukare, som bilda en grupp, hvars egendom faller under 1,000 kronors taxeringsvärde; och deras antal utgör icke mindre än omkring 82,000. Om Friherre De Geers motion bifölles, skulle dessa senare dock icke blifva delaktige af den uppflyttning i politiska rättigheter, som skulle blifva en följd af motionens antagande.

Bifalles motionen, föranleder detta slutligen äfven dertill att den kommunala rösträtten i väsentlig grad inskränkes för de personer, som falla under inkomstgruppen 400 till 900 kronor om året. Man har här visserligen invändt, att detta icke skulle hafva något att betyda, enär deras röstetal ändå redan nu icke utöfvar något synnerligt inflytande. Jag ber dock att få erinra Kammaren, hurusom riksdag efter riksdag väckts motioner om inskränkning i den kommunala rösträtten för de större röstetalen.

Vore det väl då klokt att, på samma gång man talar om att göra inskränknings i de högre röstetalens kommunala rösträtt, göra ett sådant ingrepp i de lägres som det, hvilket motionen innebär? Om motionen hade varit åtföljd af ett komplement, innehållande att den taxerade *inkomsten*, men *icke bevillningen* skulle utgöra grunden för kommunal rösträtt, då hade den olägenheten af motionen varit undanröjd; och det hade då varit svårt för Utskottet att anföra detta skäl mot densamma. Men då så icke skett, anser jag äfven detta skäl för att icke bifalla förslaget, sådant det blifvit framlagd, vara ganska talande.

Jag fruktar att jag redan för länge upptagit tiden. För min del är jag emellertid fullt förvissad om att, hvilken utgång frågan än nu får, skatteregleringskomitén dock alltid skall fästa uppmärksamhet vid henne. Skulle motionen bifallas, så får naturligtvis komitén derefter rätta sina åtgöranden; men afläs motionen, blir resultatet att komitén, antingen den vill eller ej, *måste* taga frågan i

allvarligt öfvervägande; och jag är öfvertygad att såväl de, hvilkas rätt här är i fråga, som alla andra skola vinna på den nogranna utredning, komitén ovilkorligen måste egna derät, att de samhällsklasser eller grupper, som äro i *verkligt* behof af skattelindringar, deraf också måtte komma i åtnjutande. Det är under sådana omständigheter jag för min del anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

I detta yttrande instämde Herr *Jöns Persson*.

Herr Hedlund: Jag är den siste ärade talaren synnerligt tacksam för de intressanta statistiska upplysningar han gifvit oss och hvilka äro frukten af ett säkerligen ganska mödosamt arbete. Och jag är honom så mycket mera tacksam, som just de beräkningar han anställt hafva varit egnade att häfva många betänkligheter emot motionen, enär dessa beräkningar högst betydligt reducera de siffror den ärade motionären uppställt såsom varande de, som skulle utgöra en minskning i statens inkomster jemte deraf flytande rubbning äfvenledes i de kommunala inkomsterna. Då den ärade motionären nemligen tänkt sig 350,000 kronor såsom minskning i statsinkomsterna, har den siste talaren genom sina förtjenstfulla uträkningar reducerat denna summa till 180,000 kronor och på samma sätt äfven de kommunala inkomsternas skiljaktigheter i förhållande dertill. Det har varit så mycket aktningvärdare af honom att framlägga dessa beräkningar, som han ju med dessa siffror försvagat kraften af sin egen ståndpunkt. Men detta handlingssätt är värdigt en ärlig man.

Det må emellertid tillåtas mig att något pröfva halten af dessa siffror och resultatet af dem. Jag vill då först hålla mig till landsbygden. Talaren uppgaf, att der skulle den reduktion af skatteinkomsten Friherre De Geer beräknat uppgå till 93,000 kronor årligen samt ingripa i de närvarande kommunala förhållandena med 274,000 kronor. Detta vill med andra ord säga, att inom landskommunerna skulle de 274,000 kronor, som nu utgå såsom på bevillning grundade bidrag till kommunens utgifter af personer med intill 900 kronors årlig inkomst, bortgå och i stället falla på kommunernas öfriga medlemmar. Nåväl, låt oss göra med dessa 274,000 kronor, såsom vi få göra vid många andra tillfällen i statslifvet; låt oss upplösa beloppet i nödiga delar, d. v. s. fördela det på de kommuner, hvarpå de skulle falla. Hvarje landskommun skulle då komma att drabbas af omkring 100 kronors förhöjning i kommunalskatten för de högre beskattade. Jag vågar hemställa, huruvida 100 kronor mer eller mindre på en hel kommun i det fall som här är i fråga kan anses böra spela någon så stor roll i Sverige. I stad skulle denna nedsättning verka med 304,000 kronor årligen och således der kännas något mera; men för egen del får jag säga, att jag med största nöje skulle åtaga mig den obetydliga tillökning i kommunalskatt, som af motionens antagande blefve en följd.

Jag tror således, att när Utskottet säger att det icke vill tillmäta någon vigt åt dessa siffror, har Utskottet fullkomligt rätt. Men nämnda siffror reduceras äfven betydligt genom den omständighet,

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

som motionären påpekat, nemligen att en mycket stor del af de personer, lindringen skulle gagna, nu betalar *inga* skatter, emedan de träda in på afskrifningslistorna. Jag minnes icke huru högt deras antal går till i Göteborg, men det är högst betydligt. Men minskningen reduceras äfven af en annan omständighet, nemligen den att åtskilliga personer då komme att uppflyttas från en lägre skattekategori till en högre. Allt detta sammanlagdt torde hafva till följd, att den rubbning i de ekonomiska förhållandena, som den föreslagna nedsättningen skulle medföra, blefve så ytterst ringa att det icke är värdt att derpå spilla många ord. För öfrigt har i Andra Kammaren mer än en gång varit tal om att höja existens-minimum från 400 till 500 eller måhända till 600 kronor — flere gånger har jag hört det föreslås till 500 kronor. Mig förefaller det, som om höjandet af detta existens-minimum, för hvilket många i denna Kammare hysa sympatier, skulle hafva verkat i det närmaste detsamma som det nu framlagda förslaget. Men skillnaden är, att den nu föreslagna ändringen verkar icke den rubbning i den kommunala och politiska rösträtten, som utgjort ett hinder för höjande af existens-minimum.

Förslaget verkar icke menligt i politiskt hänseende; den saken behöfver icke bevisas. Det verkar tvärtom fördelaktigt; det höjer till kategorien af röstberättigade ett stort antal personer, som böra i första rummet komma dit, såsom stående det politiska strecket närmast.

Man har fäst sig mycket vid den minskning i kommunal rösträtt, som man förmenat skulle följa af motionen. Derpå är redan svaradt mer än nog från många håll; men det är ändock icke tillräckligt betonadt, att man genom detta förslag icke rubbar den röstberättigades *talans*, hvilket deremot sker genom bestämmelsen om ett högre existens-minimum; han har sin talan i kommunens angelägenheter kvar, fastän antalet af hans *röster* är reduceradt. Men det betyder för honom mycket litet, om han i en landskommun röstas för fem eller tio fyrkar, under det att det är *icke* ligkiltigt för honom att kunna i kommunens församling föra sin talan.

Om man vill utjemna skatter, som icke befunnits vara med full rättvisa fördelade, kan man gå två vägar: antingen höja skatterna för de mera burgne eller lindra dem för de mindre bemedlade. För min del har jag ingenting emot att gå den förra vägen; och under vissa förhållanden måste man äfven göra det. En mindre ingripande åtgärd är dock att gå den andra vägen, d. v. s. att lindra skatterna för de mera betungade. Det är ett steg i den riktningen, som nu föreligger.

Här har blifvit sagdt, att det finnes andra orättvisor, som lika nödvändigt böra utjemas. Men skola vi då afstå från att göra *en* lindring, derföre att det återstår *en annan* att göra, som kanske borde gå förut, men som jag icke kan inse bör hellre komma i första än i andra rummet.

Den förste talaren fäste sig mycket vid den rubbning i skattekomiténs uppdrag, som skulle uppstå genom antagande af motionen. Jag har i min reservation velat göra den distinktion, att skattekomiténs hufvudsakliga uppdrag är att finna utvägar för *nya* statsinkomster, hvarigenom de stora skattereformerna kunna genomföras

och de nuvarande skattebördorna till en del aflyftas. Han har sagt att detta icke är komiténs uppdrag, utan att det är att utjemna nuvarande skatteförhållanden. Det är likväl komiténs hufvudsakliga uppgift att finna nya inkomster i stället för de skattebördor som skola aflossas, och detta är väl ingenting annat än att utjemna bördorna. Något godt intryck i landet kan det ej göra och allra minst på städernas arbetare, om man säger dem att det finnes ett stort antal hemmansägare, som äro lika mycket tryckta som de af skatter, och att man derföre bör dröja med lindringen, till dess äfven de kunna få sina afgifter till staten och kommunen minskade. Det är just med åstadkommandet af en lindring uti dessa skattebördor, som komitén är sysselsatt — ett arbete, för hvilket vi alla hysa det varmaste intresse. Jag kan derföre icke förstå, huru man kan framkomma med sådana argument emot denna lindring. Jag för min del behjertar lika varmt som någon de bördor, som nu tynga på jorden, och jag har derföre också slutit mig till de sträfvanden, som pågå i syfte att få dem lindrade. Men hvad beträffar den jemförelse, som den föregående talaren uppställde emellan de jordegare, hvilka för sina till 2,700 å 3,000 kronor uppskattade hemman finge erlægga skatt af omkring 40 kronor — jag vill minnas att han exempelvis anförde dessa siffror — och de arbetare, som betala lika stor skatt, och hvilken jemförelse skulle ådagalägga, att de förre vore i lika stort behof af lindring som de senare, så vågar jag påstå, att det näppeligen finnes någon arbetare, som icke gerna skulle vilja byta med desse jordegare. De senare hafva fördelen af egen torfva och eget hus, men flertalet arbetare måste oftast gå från gård till gård, från hus till hus. Den som känner till förhållandena på landsbygden vet, att t. ex. der bosatte handverkare och folkskolelärare hafva det i allmänhet lika bra som jordegarna. Men i städerna — och det är för städernas arbetare jag i första rummet för talan — visar sig saken annorlunda. Åtminstone i de större städerna måste många arbetare använda icke mindre än två veckors arbetsförtjenst till att betala sina utskylder till staten och kommunen. Detta är ett icke litet afdrag af deras för de nödvändigaste lefnadsbehofven knappt afmätta tillgångar. Och då man vet i hvilka vilkor dessa arbetare lefva, äfven om de tyckas vara väl aflönade af sina principaler, då man vet att dessa skatters erläggande innebär för dem en verklig tunga, verkliga bekymmer, och då man känner det smärtsamt att dessa bekymmer skola drabba ärlige, arbetsamme män, särdeles om de derjemte hafva familjer att försörja, och att man gerna skulle vilja taga på sig sjelf denna börda, då förefaller det något hårdt att, då fråga härom väckes, den skall skjutas å sido. Första Kammarén har — jag har hört det med glädje — behjertat motionen och lemnat den sitt bifall. Det skulle således då gå kring Sveriges land, att Andra Kammaréns flertal förkastat ett förslag till skattelindring af sådan beskaffenhet, att Första Kammarén antagit det. Jag skulle önska för Kammaréns eller åtminstone för dess flertals skull, hvilket jag är tillgifven af mitt hjerta, af mitt förstånd och af grundsats, jag skulle önska, säger jag, att det icke ginge kring Sveriges bygder och speciellt icke komme till städernas arbetare, att Kammarén för-

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring af § 8 Bevillningsstadgan. kastat ett sådant förslag, som här föreligger. Jag ber således att till hvad jag i min reservation anført få foga ett yrkande om bifall till motionen.

(Forts.)

Herr Lyth: Jag skall icke förlänga den redan långa diskussionen med många ord; jag ber blott få tillkännagifva, att jag för min del ställer mig på deras sida, som önska bifall till Friherre De Geers motion. De skäl, som tala för densamma, äro så väl framhållna af andra talare, att jag icke behöfver upprepa dem. Då vi emellertid fått höra de utmärkta sifferberäkningar, som talaren på nerikebänken framlade för Kammaren, så skall jag taga mig friheten att ställa saken i ett afseende helt praktiskt. Jag skall nemligen söka att för Kammaren visa, huru skatterna taga sig ut för den klass af skattskyldige, som hafva mellan 400 och 900 kronors inkomst, och dervid jemföra dem med de jordegare, som betala lika stor skatt. Frågar jag då först: betalar denna förstnämnda grupp af skattskyldige för stora afgifter till staten? Härpå måste jag svara *nej*. Frågar jag åter, om dess afgifter till kommunen äro för stora, så blir mitt svar *ja* och ännu en gång *ja*. En folkskolelärare t. ex., som har 800 kronors inkomst — deraf 600 kronor i lön, 100 kronor i extra inkomster, och till 100 kronor torde hans boställslägenhet kunna uppskattas — betalar i skatt till staten 5 kronor. Hans rösträtt är för 50 fyrkar; och han skattar för dem till kommunen. Huru ställer sig saken åter för en jordegare, som också har 50 fyrkar och betalar lika stor skatt till kommunen som skolläraren? Jo, i den ort jag tillhör eger en sådan jordegare ungefär ett tredjedels mantal jord med ett taxeringsvärde af omkring 8,000 kronor. Skollärens afgifter till kommunen äro alltför stora, i synnerhet som det ofta händer, att dessa afgifter uppgå till fyra å fem, ja ända till tio gånger det belopp, med hvilket han skattar till staten, så att han stundom måste i kommunalskatt erlægga icke mindre än 50 kronor. Dessa utgifter anser jag vara alltför betungande i jemförelse med hans inkomster, och jag vågar påstå att en jordegare, som har ett hemman värdt 8,000 kronor, om man vill vara rättvis, borde skatta dubbelt så mycket som denne fattige skollärare. De utgifter, folkskollärens nödgas att för sin utbildning underkasta sig, äro icke heller så obetydliga. Nyligen har han fått sig ålagdt att genomgå en fyra års lärokurs, utan att derföre hans löneförmåner i någon mån förbättrats; och när han genomgått denna kurs och vunnit anställning, så får han till staten och kommunen vidkännas utgifter, som hota att blifva honom öfvermåktiga.

Detta är ett exempel, som klart visar, huru väl den klass skattdragande, som i motionen afses, är i behof af någon lindring i sina skatter, i synnerhet dem till kommunen. Många flera skulle kunna anföras, men för att icke onödigtvis förlänga diskussionen, inskränker jag mig till det nu anförda och yrkar bifall till motionen.

Herr C. A. Jönsson: Som Herrarne af betänkandet kunnat finna, är den fråga, som här föreligger, ingen ny fråga. Den har förevarit vid flere föregående riksdagar, fastän icke i alldeles samma skick. Sedan det nya representationsskicket infördes, har nemligen vid icke

mindre än fem särskilda riksdagar förslag väckts om höjande af det s. k. existens-minimum. Alla dessa förslag hafva af Bevillings-Utskottet erhållit det vitsord, att de varit mycket behjertansvärda, men resultatet har ändock för hvar gång blifvit, att Utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till motionen. Och hvad har väl orsaken dertill varit? Jo det egentliga skälet, hvarför man afslagit dessa motioner, har varit, att om existens-minimum höjdes, skulle en icke obetydlig del af dem, som nu hafva rösträtt i kommunala angelägenheter, beröfvas denna sin rätt. Detta skäl har sitt fulla berättigande; och äfven jag har derföre biträdt de beslut, hvarigenom dessa motioner afslagits. Men i den motion, som nu föreligger, är, så att säga, udden af Utskottets skäl för afstyrkande afbruten. Friherre De Geer har nemligen i sin motion bibehållit samma summa, 400 kronor, som nu är antagen såsom existens-minimum, men deremot föreslagit, att skattebidraget af dem, som äro taxerade till en inkomst under 900 kronor, skulle nedsättas till $\frac{1}{2}$ procent. Derigenom har han, som sagdt, brutit udden af det skäl, som förut dikterat Riksdagens beslut i dylika frågor. Men icke för ty får man nu höra samma invändning, att genom bifall till motionen skulle vållas en inskränkning i den kommunala rösträtten. Ja, mine Herrar, detta är till en viss grad sant; men den som känner till, haru det för närvarande är ordnad med den kommunala röstskalan, han vet också, att den rösträtt, den ifrågavarande kategorien af skattdragande för närvarande eger, icke stort betyder. Det är så mycket att de kunna få komma med på stämman och der uttala sin åsigt, och denna rätt behålla de äfven enligt motionärens förslag; men om det kommer till votering, så måste hvar och en erkänna, att de svärligen med sina få röster kunna utöfva någon inverkan på beslutet. Detta motiv för afslag å motionen håller derföre alls icke streck.

Den ledamot af Bevillings-Utskottet, som nyss så väl försvarade Utskottets betänkande, talade mycket om kapital och kapitalister, men jag hörde icke att han hade ett enda ord att säga om dessa arbetare, som skatta för 400, 500, 600 kronors inkomst. Han bevisade att de, som ega ett kapital af 18,000 kronor och sålunda gemenligen skatta för en inkomst af 900 kronor, befinna sig i en ganska god ställning och icke äro i behof af någon lindring i sina skatter. Ja, det må vara sant; men det är icke dem frågan här gäller, de skulle ju enligt motionärens förslag icke få tillgodonjuta någon lindring. Hvad åter beträffar dem, som ega ett kapital af 10, 12 tusen kronor, så medger jag gerna, att äfven jag skulle vilja undantaga dem från den ifrågasatta lindringen, om sådant låte sig göra; men så länge i fråga om beskattning inkomst af kapital och af arbete äro likställda, lär detta icke vara möjligt. Men för öfrigt anser jag det icke heller vara så farligt med den saken, ty Herrarne kunna vara öfvertygade om, att dessa små kapitalister nog veta att snöra till pungen, när det är fråga att skatta för sina pengar, så det blir ändå icke så lätt att komma åt dem. Motionens öde må nu blifva hvilket som helst, men för min del får jag säga, att jag anser att det skulle vara snart sagdt en skamfläck för Andra Kammaren, om motionen här afsloges. Den är nemligen en pröfvosten, som skall visa, huruvida

*Om ändring
af § 8
Bevillings-
stadgan.
(Forts.)*

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

vi vilja unna andra samma rättvisa, som vi fordra för oss sjelfva, då vi begära lindring i våra grundskatter, i rustnings- och roteringsbördan. Om motionen nu afslås, hvad innebär väl detta? Jo, dermed har Andra Kammaren redan på förhand för skatteregleringskomitén utsagt, att på detta håll vilja vi icke veta af någon skattelindring. Går åter motionen igenom, så har Andra Kammaren, likasom redan förut Första Kammaren, dermed visat, att den vill äfven rättvisa lika väl mot den fattige arbetaren som mot den af skatter betungade jordbrukaren.

Det är på dessa grunder som jag tänkt mig och tror att Andra Kammaren skulle handla vackert och ädelt, om den bifölle Friherre De Geers motion, till hvilken jag för min del yrkar bifall.

Herr Gustaf Eriksson: Äfven jag har varit glad öfver den motion, som Friherre De Geer framlagt, emedan jag deri ser en god vilja att lindra skattebördan för dem, som mest äro i behof deraf. Och Utskottet har i första delen af sin motivering erkänt och på ett ännu mera vältaligt sätt än motionären utvecklat rättigheten häraf. För min del finner jag det icke vara annat än med billighet och rättvisa förenligt att söka lindra skattebördan för den stora klass af samhällsmedlemmar, som kallas arbetare. Då man under de senare åren äflats att höja deras indirekta beskattning genom att till och med beskatta dem i form af tull på deras nödvändigaste lefnadsförnödenheter, och då de i sjelfva verket draga den största bördan af den indirekta beskattningen, som för närvarande uppgår till 42 millioner, kan det väl icke vara mer än billigt, att de få den ifrågasatta lindringen, som enligt Utskottets beräkning uppgår till allenast 150,000 kronor. Man har sagt, att en sådan lindring skulle återfalla på kommunerna. Ja, äfven jag erkänner detta, men jag tror å andra sidan det vara billigt, att alla de, som kommit öfver »strecket», 900 kronor, bidraga till samhällets bestånd något mera än de som icke hafva stor inkomst och skatta för högre inkomst än 400—600 kronor.

En ärad talare på östgötabänken har sagt, att han för sin del skulle varit med om motionen, om siffran blifvit bestämd till högst 700 kronor. Det förvånar mig, att denne talare, som är ledamot af Bevillnings-Utskottet, icke gjorde en sådan åsigt gällande der, helst ju Utskottet har motionsrätt och väl kunnat föreslå en sådan förändring i motionen.

Samme talare yttrade vidare, att det är svårt för många af de små fastighetsegarne att betala sina skatter, för mången af dem till och med svårare än för den som har blott och bart inkomst af kapital eller arbete. Detta kunde nog vara riktigt, om alla de, som skaffa sig en liten fastighet, vore sådana odågor inom samhället, att de icke kunna bereda sig andra inkomster än dem de draga af sina fastigheter. För mig har det varit ett önskningsmål att komma derhän, att jag hade något mera att lita på än dessa två armar, som en ärad talare bredvid mig talade om. Det måtte väl åtminstone vara sant, att om jag har en fastighet, den må nu vara huru liten som helst, jag deri eger ett stöd vid sjukdoms- eller andra dylika

tillfällen; jag eger derifrån dock alltid ett litet tillskott, ett litet plus till min arbetsförtjenst.

Jag skall icke uppehålla Kammaren längre, så mycket mindre som många talare före mig utvecklat den mening i frågan, jag hyser. Jag anhåller endast att få yrka bifall till Friherre De Geers motion och afslå å Utskottets hemställan.

Herr Liss Olof Larsson: Jag skall icke länge upptaga tiden, sedan Herr Johan Johansson talat i den riktning, i hvilken jag ämnade yttra mig. Jag kommer nemligen att yrka bifall till Utskottets hemställan.

Jag begärde ordet egentligen för att inlägga åtminstone en protest mot den motivering, motionären begagnat till stöd för sin motion. Han yttrar nemligen: »under tiden hafva de myndigheter, åt hvilka taxeringen af de skattskyldiges inkomster är anförtrodd, för att mildra verkan af bevillningsstadgans ifrågavarande obillighet, mångestades tagit för sed att uppskatta de mindre bemedlades inkomster till lägre belopp än det, hvartill de i sjelfva verket uppginge» samt att genom ett bifall till motionen en noggrannare upptaxering skulle ske, hvarigenom flera, som nu icke hafva politisk rösträtt, skulle erhålla sådan. Jag protesterar emot dessa påståenden, ty så vidt jag känner från de taxeringsförrättningar, i hvilka jag tagit del, har man vid taxeringen aldrig tagit hänsyn till några bifalster; man har endast rättat sig efter bevillningsstadgans föreskrifter, man har efter heder och samvete beräknat den inkomst, en hvar skattskyldig ansetts ega, och alldeles icke tagit i betraktande, huruvida den ene eller den andre icke uppnått politisk rösträtt. Det är mot denna motivering jag velat inlägga en gensaga, och jag har gjort det oakadt en talare påstått, att det skulle vara en skam för Andra Kammarerna att icke bifalla motionen.

En talare på göteborgsbänken yttrade, att Herr Johan Johansson genom sina siffror vederlade sig sjelf. Jag vill härmed endast anmärka, att den ärade talaren dervid begagnade ett yttrande, som en annan gång kan åberopas emot honom sjelf. Han sade nemligen, att det icke betyder något, om en person röstar för 5 eller 10 fyrk; hufvudsaken vore, att han hade rösträtt. Så vidt jag vet är talaren i fråga en varm vän af den s. k. kommunala rösträttsfrågan, och det kan ju vara möjligt, att man framdeles, då frågan om denna rösträtts utsträckning kan komma på tal, emot honom åberopar detta hans eget yttrande, att det icke betyder något, huru mycket man röstar för, blott man har rösträtt.

Med den kännedom jag har om taxeringsförhållandena i den ort, jag tillhör, tror jag dessutom att ett bifall till motionen skulle hafva till följd, att just den förmögna delen af folket skulle erhålla den med motionen afsedda lindringen eller hufvudsakligast de förmögna hemmansegare, ty af dessa finnas några som hafva kapital och andra som driva handel eller annan näring bredvid och utöfver sitt jordbruk, hvarpå de alltid hafva någon förtjenst, för hvilken de taxeras särskildt; och dessa skulle just lindringen komma till godo, fastän de äro de förmögna i kommunen. Ja, i min ort skulle ett bifall

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

till motionen förefalla som en orimlighet, och jag tror nästan att hederskänslan hos somliga skulle uppressa sig emot tillämpningen af motionen, då de såge huru de rika finge lindring i skatten, under det att de verkligt behöfvande fingo betala fullt. Jag är långt ifrån att icke vilja medgifva lindring, der sådan behöfves, men det förefaller mig, att frågan för närvarande befinner sig i det outhärliga skicket, att motionen derföre icke kan bifallas. Frågan behöfver nemligen en grundligare utredning än som kommit detta förslag till del; och då vi lyckligtvis hafva en skatteregleringskomité, hvilken uppgift är att i ett sammanhang utreda alla hithörande ämnen och det väl icke lär dröja länge, innan den framkommer med sitt förslag, är väl bäst att till dess uppskjuta äfven denna fråga.

På dessa skäl yrkar jag bifall till Utskottets hemställan.

Friherre Nordenskiöld: Jag skall icke uppehålla diskussionen utan inskränker mig till att anmäla, att jag kommer att rösta för bifall till Friherre De Geers motion. Jag gör det på grund af de skäl, som af många föregående talare anförts och särskildt af representanten för de klasser, för hvilka lindring företrädesvis bör beredas, Herr Gustaf Eriksson.

Herr Toll: Då jag icke vill förlänga diskussionen med ett uppreparande af hvad förut yttrats, så inskränker jag mig till att på de skäl, som redan anförts, i främsta rummet af Herrar Hedin och Asker, yrka bifall till Friherre De Geers motion och följaktligen afslag å Utskottets hemställan.

Grefve Sparre: Jag tror det vara af vigt, att man gör sig reda för denna fråga och icke låter hänföra sig af några fraser eller känslor för hvad man kallar arbetsklassen. Jag behjertar arbetarens öde och lott lika mycket som trots någon annan; men jag kan icke undgå att förklara, att hvad Herr Liss Olof Larsson sagt angående förhållandet i Dalarne äfven kan sägas om Vestergötland. De personer, som på landet äro uppskattade till 900 kronors inkomst af kapital, äro ingalunda fattigt folk. Det stora misstaget ligger deruti, att vi, som se saken från stadsboens eller den jemförelsevis stora förmögenhetens synpunkt, anse en inkomst af kapital af 900 kronor såsom en *liten* summa. Det är icke litet på landet; det är fullkomligt sant, och jag instämmer i hvartenda ord, Herr Liss Olof Larsson derom yttrade, att den nu ifrågasatta lindringen skulle på landet icke tillkomma dem, som deraf äro i behof, ty den som kan uppskattas till 900 kronors inkomst eller har ett kapital af ända till 17,500 kronor, den är på landet icke fattig. Vi må derföre icke tro, att det är för arbetaren vi nu tala, ty lindringen skulle, som sagdt, träffa en helt annan klass. Jag har, mine Herrar, under åtskilliga år suttit såsom ordförande i pröfningskomité; jag har derunder sett alla de svårigheter, som förefinnas för att vid taxering träffa i synnerhet kapitalisten; jag har sett alla de utvägar, man begagnar för att reducera sin kapitalinkomst: man fördelar kapitalet på åtskilliga händer, och man gör åtskilliga transaktioner. Jag befarar derföre, att det, som man

här förordar, skall leda till något helt annat, än man afser. Det rätta vore att skilja mellan inkomst af kapital och inkomst af arbete, och om man då ville sätta ned beskattningen för inkomst af arbete, skulle jag vara fullkomligt med derom; men så länge man slår tillsammans dessa beskattningstitlar, inkomst af kapital och inkomst af arbete, måste jag göra afseende på förhållandena på landet, sådana de der gestalta sig, och ur den synpunkten kan jag för närvarande, oaktadt jag lyser det varmaste hjerta för den arbetande klassen, icke lemna mitt bifall till motionen. Jag är, i likhet med föregående talare, öfvertygad, att detta är en fråga, som icke kan falla, och att den skall leda till utredning och förslag om ändamålsenliga åtgärder inom skatteregleringskomitén. Men *detta* förslag är enligt min uppfattning icke ändamålsenligt, och jag kan således icke votera för detsamma.

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Friherre Fock: Herr Talman! Mine Herrar! Jag har inom Bevillnings-Utskottet icke reserverat mig mot det slut, hvartill Utskottet kommit, och ber därför att i största korthet få antyda några af de skäl, som dervid för mig varit bestämmande. Det har icke varit någon inom Utskottet, liksom jag är öfvertygad, att det icke fins någon inom denna Kammare, som icke behjertar den goda afsigten med den väckta motionen och som icke önskar att kunna åstadkomma lindring i beskattningen för de mindre bemedlade inom samhället, så vidt sådant på rättvisans och billighetens grund kan åstadkommas. För detta ändamål böra dock i främsta rummet flera oegentligheter, hvilka den nuvarande bevillningsstadgan innehåller, så vidt möjligt är, afhjelpas. Dessa äro visserligen mycket stora, men likväl icke af den beskaffenhet, att man bör taga hvad nytt som helst blott för att komma ifrån det gamla.

Här har alldeles riktigt af, om jag minnes rätt, den förste talaren blifvit uppdragen skillnaden mellan inkomst och skatteförmåga; men hvarken bevillningsstadgan eller motionären gör härå något afseende. Det har i detta afseende redan blifvit erinradt, huruledes en inkomst af t. ex. 900 kronor på ett ställe kan vara något helt annat än 900 kronors inkomst på ett annat ställe. I ena fallet kan denna inkomst utgöra en tarflig bergning, i det andra kan den vara detsamma som fattigdom. Samma inkomst medför äfven en helt olika skatteförmåga för en ensam person och för en familjefader. Innehafvaren af ett kapital om t. ex. 18,000 kronor har likaledes i allmänhet vida större förmåga att bära en beskattning än en fabriksarbetare, som af sitt arbete upphemtar en mot räntan å nämnda kapital svarande inkomst. Den gällande bevillningsstadgan ålägger emellertid så i det ena som det andra af dessa fall samma bevilling. Det är dessa och andra dylika oegentligheter, som dock vid en grundlig och allvarlig revision af bevillningsstadgan i främsta rummet synas böra åtminstone i någon mån undanrödjas, men hvilket icke lär kunna ske ensamt genom den af Friherre De Geer föreslagna åtgärden. Också synas reservanterne mot betänkandet vackla i detta hänseende, då de tala om bestämmande af olika existens-minima för skilda orter.

Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

Då Utskottet erinrat, att ett bifall till motionen skulle föranleda minskning i den kommunala rösträtten, invändes häremot, att detta ingenting betyder, emedan de personer, som skulle drabbas af denna inskränkning i rösträtten, dock fingo sin *talán* kvar. Ja, sådan kan medborgaren vara, att han är nöjd, blott han får hafva sin talan eller med andra ord får hålla tal. Men jag älskar dock tro, att pluraliteten af svenska folket önskar något mer, eller att bakom ordet äfven finnes någon förmåga att göra det gällande.

En ändring i bevillningsstadgan, afseende lindring för de mindre bemedlade, bör enligt min uppfattning söka undanrödja förut erinrade och andra oegentligheter, hvilket dock icke motionen gör, hvarför samma anmärkningar, som kunna rigtas mot stadgan, äfven i viss mån drabba motionen. Utskottet har ej ansett sig böra eller kunna nu afgifva förslag i detta hänseende, helst Utskottet trott en bättre och fullständigare utredning vara att vänta af den för hithörande frågors behandling tillsatta komité. Men, säger man, hvad har Andra Kammaren genom att afslå motionen sagt ifrågavarande komité? Jag föreställer mig, att, om ett afslag kommer att grundas på den motivering, som Utskottet lemnat, har Kammaren derigenom, med erkännande af bevillningsstadgans brister, uttalat, att dessa icke kunna afhjelpas på det sätt, motionären föreslagit, men ingalunda att man icke önskar deras afhjelpande. Ett sådant uttalande, om det grundas på öfvertygelse, är icke någon skam för Kammaren. För min del har jag under öfverläggningen inom Utskottet kommit till den öfvertygelsen, att motionen i sitt närvarande skick icke bör bifallas; och då har jag ansett för min pligt att uttala detta.

Herr Wieselgren: I Kammaren hafva i afton både många och vältaliga röster höjt sig för beredande af skattelindring åt de arbetare, som ega intill 900 kronors inkomst, medan de, som ega inkomst af 900 kronor eller derutöfver, tyckas hafva blifvit fullkomligt glömda. Dock tror jag, att man icke alldeles bör glömma dem. Man kan väl nemligen icke neka, att den lindring, som beskäres de förstnämnda, måste i någon mån återfalla på de sistnämnda; och jag tror verkligen, att man har skäl att ömma kanske lika mycket för den ena parten som för den andra. Jag vill fråga, hvilka känslor bland våra arbetare väl skulle väckas, om en bland dem, som har 800 kronors inkomst, skulle huggas med en god och afsevärd skattelindring, under det att hans kamrat med någon liten högre inkomst icke allenast icke får någon lindring utan tvärtom en förhöjning i sin skatt. Sedan första stund, då jag tog kännedom om den vördade motionärens förslag, har denna fråga framställt sig för mig med det allvar, att jag i sanning icke ett ögonblick kunnat tveka om det svar jag måste gifva å motionen, derest denna vid omröstningstillfället komme att föreligga i oförändradt skick. Jag hade dock hoppats kunna, vid öfverläggningen i frågan, motivera en anhållan om återremiss till Utskottet, för att få en sådan ändring i förslaget, att den delen af skattebördan, som lindrades för dessa nämnde personer, drabbade icke dem, som vore i ungefär *samma* ekonomiska ställning som de, utan dem som måste erkännas vara i en vida bättre. Då, såsom vi veta, för närvarande

300 kronors inkomst är skattefri, då hela inkomsten icke går till högre belopp än 1800 kronor, syntes det mig som analogt med detta en viss något högre inkomst t. ex. å 2,500 eller 2,700 kronor kunnat bestämmas såsom en gräns, inom hvilken alla derunder taxerade skulle medgifvas komma i åtnjutande af den för inkomst af arbete till 900 kronor föreslagna lindringen. Deraf hade följden blifvit, att de samhällsklasser, hvilka befinna sig i onekligen vida bättre ekonomisk ställning än dessa, som motionären afsett med sitt förslag, hade fått betala den lindring, som skulle beskäras den fattigare arbetaren. Då emellertid Första Kammaren redan fattat beslut i frågan, och en återremiss således icke skulle tjena till något, finner jag mig nu i den ställning, att jag måste instämma med de föregående ärade talare, som yrkat, att för närvarande motionen icke bör bifallas.

*Om ändring
af § 8
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)*

Herr Nils Petersson: Jag hade icke tänkt att begära ordet i denna fråga, men då jag nu åhört en så långvarig diskussion som den nu hållna, anser jag mig icke kunna underlåta att, äfven jag, säga några ord.

Jag vill då först säga, att jag är nästan förvånad öfver den långa tid, som användes på en fråga sådan som denna. Jag tror, att detta förhållande måste härleda sig från de höga anor, motionen har, ty innehållet synes mig icke hafva det stora värde, att det i och för sig kan väcka en sådan uppmärksamhet, och jag tror, att, om motionen varit väckt af Herr A. P. Lind, icke två personer i Kammarerna skulle hafva försvarat densamma. Den är nemligen i min tanke både omoget och innefattar endast en halfmesyr, och är desto mera öfverflödig, då vi hafva en skatteregleringskommitté, som i dess helhet behandlar dessa frågor. Det är också mycket riktigt, hvad flere talare här sagt, att motionen och de, som försvara den, förråda en stor okunnighet om sakförhållandena i detta hänseende på landet. De hafva utgått från förhållandena i städerna, men icke fäst sig vid förhållandena på landet. En värd talare har redan påpekat, att skattelindringen skulle komma dem till godo, som hafva ett kapital på 16,000, ja ända till 18,000 kronor, och på landet motsvarar en sådan person i fråga om inkomster en generaldirektör här i Stockholm. Det är alltså nödvändigt, om man vill en sådan skattelindring, att söka den på en annan väg, men härtill fordras ny utredning. Man måste så t. ex. skilja mellan inkomst af arbete och inkomst af kapital och mellan arbete i stad och på land. 400 kronors inkomst på landet är något helt annat än samma inkomst i stad.

Det är af dessa skäl jag tror mig böra yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Thomasson: Jag anhåller endast, Herr Talman, få tillkännagifva, att jag i den utan tvifvel stundande voteringen kommer att sluta mig till dem, som yrkat bifall till Friherre De Geers motion, äfven om jag derföre måste underkasta mig att anses okunnig, och ber derjemte få förklara, att jag skulle gjort detta, äfven om motionen varit väckt af Herr A. P. Lind.

Om ändring af § 8 Bevillningsstadgan. (Forts.) Herrar *Gasslander* och *Lovén* instämde med Herr *Thomasson*.

Öfverläggningen var slutad. I enlighet med de meningar, som derunder blifvit framställda, gaf Herr Talmannen propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på yrkandet att, med afslag å nämnda hemställan, motionärens förslag måtte antagas; och förklarade Herr Talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Som votering likväl begärdes, blef en omröstningsproposition af följande lydelse uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 2:dra punkten af dess betänkande N:o 1,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets omförmälda hemställan, bifallit Friherre L. De Geers i ämnet väckta motion.

Omröstningen försiggick och visade 124 Ja mot 42 Nej; hvadan Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

Punkten 3:

Om ändring af § 7 Bevillningsstadgan. Ledamoten af Andra Kammaren Herr *A. Rosenqvist* hade uti sin motion, N:o 5, framlagt ett så lydande förslag: »att bevillningsstadgan i 7 § 1 mom. eller, om det anses lämpligare, på annat ställe, må gifvas sådan lydelse, att deraf oförtydbart framgår, att skattskyldig ej må åtnjuta afdrag för de skatter till stat och kommun, han för sin inkomst erlägger.»

Med anledning af detta förslag hade Utskottet i föreliggande punkt gjort den hemställan,

att Riksdagen måtte besluta följande förändrade lydelse af 7 § 1 mom. Bevillningsstadgan:

»I fråga om den inkomst af kapital eller arbete, för hvilken bevillning skall utgöras, får afdrag *icke* ske för den skattskyldiges och hans familjs utskylder och lefnadskostnader eller dertill hänförliga utgifter.»

Sedan uppläsning skett af berörda hemställan, mot hvilken Herr *G. F. Cavallin* inom Utskottet anmält reservation, lemnades ordet, på begäran, till

Herr *Hammarberg* som yttrade: Då jag icke kan instämma med Utskottet i det resultat, hvartill det kommit, skall jag bedja att få anföra några skäl derför.

Bevillningsstadgan bestämmer tydligen i 6 §, att för all inkomst vare sig af kapital eller arbete afläggas en procent af *behållna* inkomstbeloppet. Då nu svårligen någon kan påstå, att den skatt, jag betalar, är behållen inkomst, torde äfven deraf följa, att afdrag för densamma är berättigadt åtminstone för alla dem, som idka handelsrörelse. Nu har motionären i sin motion och äfven Bevillnings-Utskottet i sitt betänkande framhållit den orättvisa, som skulle uppstå derigenom, att embets- och tjänstemän icke skulle vara berättigade till ett sådant afdrag, medan det skulle vara medgifvet för aktiebolag. Det är ganska sant, men man tager icke bort en orättvisa derigenom, att man skapar en annan. Bevillningsstadgan talar i § 7 åtskilligt om tjänstemän och löntagare, och det ser verkligen ut, som om bland de många oegentligheter, hvilka finnas i Bevillningsstadgan, bristen på tydligt stadgande derom, att löntagare äro berättigade till afdrag för utskylder, vore en. Mig synes, att Utskottet hade gått en rättigare väg, om det förklarar, att utskylder skulle få afdragas från inkomstbeloppet icke allenast af aktiebolag utan äfven af löntagare; det hade varit bra mycket bättre. Då dessutom i 7 § 1 mom. tydligen säges, att det enda afdrag, som icke får ske, är för lefnadskostnader, men ingen lärer vilja påstå, att skatt är en lefnadskostnad, så kan jag icke finna annat, än att Herr Cavallin har rätt i sitt yrkande; i hvilket jag för min del vill instämma. Jag gör det äfven af det skälet, att, ehuru jag icke kan neka, att många svårigheter kunna uppstå vid tillämpningen af nu gällande stadganden, jag dock anser, att man genom antagande af Utskottets förslag skulle liksom stänga dörren för afhjelpande vid ett annat tillfälle af dessa olägenheter; man skulle så att säga sopa bort de olägenheter, som nu finnas, men på samma gång skapa ett hinder, hvilket det sedermera torde blifva ganska svårt att öfvervinna, och om hvars uppställande jag för min del icke vill vara med, då jag anser, att skatt är ett berättigadt afdrag.

Då det emellertid icke är möjligt för mig att nu föreslå någon ändring i Bevillningsstadgan, så får jag inskränka mig till att yrka afslag på Utskottets förslag och bifall till reservationen.

Herr Bokström: Herr Talman! Äfven jag skall bedja att få göra några erinringar emot Utskottets här föreliggande förslag, för hvilka jag vördsamt anhåller om någon uppmärksamhet.

För min del har jag icke kunnat finna, att det är något särdeles trängande behof af att just nu vidtaga den här föreslagna förändringen i Bevillningsstadgan; och jag är till och med tveksam, huruvida densamma går i den riktning Kammaren vill att utvecklingen skall gå, om bevillningen skall intaga en viktigare plats i vårt skattesystem, än den för närvarande gör. Det hör till naturen af en inkomstskatt, att den, för så vidt möjligt är, skall utgå icke af brutto utan af nettoinkomsten eller, såsom bevillningsförordningen säger, af den »behållna» inkomsten. Bevillningsförordningen åsyftar, att man skall skatta för hvad man verkligen har, men icke för hvad man icke har. För den skull medgifver bevillningsförordningen af-

Om ändring
af § 7
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

drag för vissa inkomster, som icke äro egentliga inkomster, och den uppräknar flere sådana afdragsposter, bland hvilka dock utskylder för närvarande icke upptagas. Efterser man, huru i detta afseende förhållandet är i andra länders inkomstbeskattningslagar, skall man finna, att afdrag för utskylder uttryckligen medgifves såväl i Danmark som i England och var äfven medgifvet i Nordamerikas förenta stater, till dess inkomstskatten derstädes såsom allt för olidlig afskaffades. Med de auktoriteter, som kunna åberopas emot Bevillnings-Utskottets här uttalade åsigt, vågar jag påstå, att goda skäl finnas för, att denna Kammare icke vid första påstötning bör godkänna en beskattningsprincip, som, när skatteregleringskomitén framkommer med sitt utlåtande, måhända icke bör af Riksdagen godkännas; och då man ser, huru mödosamt och långsamt skattereformerna arbeta sig fram, kan det icke gifva anledning till förvåning, om Kammaren icke genast godkänner det nu förevarande förslaget. Om verkligen detta förslag, som nu första gången till Riksdagen framburits, är rättmätigt, skall det nog inom kort i alla fall blifva godkändt. Skatteregleringskomitén skall utan tvifvel egna saken all den uppmärksamhet, den kan förtjena.

För min del vill jag icke med min röst bidra till, att Kammaren i denna fråga fattar ett förhastadt beslut, och anhåller för den skull om afslag å såväl den ifrågavarande motionen som Utskottets hemställan.

Herr Hedlund: Jag tager mig friheten uttala en annan mening än de två sista ärade talarne i fråga om begreppet af »behållen inkomst». Med »behållen inkomst» af en affär menar man väl hvad som kvarstår, sedan alla för affärens gång nödiga utgifter blifvit afdragna; det är på den sålunda vunna nettobehållningen skatten skall läggas. Men icke kan man säga, att utskylderna äfven ingå i de nödvändiga utgifterna eller äro en i följd af rörelsens natur utgående utgift. Jag skall bedja att få framställa ett exempel, som jag tror skall göra denna sak ganska tydlig. Ett bolag, som förtjenat t. ex. 100,000 kronor på ett år, skall utdela denna förtjenst lika på 10 personer. Om jag nu antager, att bolaget icke sjelft skattat för sin inkomst, utan att utdelning skett till hvarje delegare med 10,000 kronor, hvarför de sedan skola skatta, så följer deraf, att hvarje delegare skulle betala i skatt till kronan 100 kronor och till kommunen t. ex. 400 kronor, tillsammans 500 kronor. Derigenom utginge från detta bolag en skatt af 5,000 kronor; men om deremot bolaget sjelft betalade skatten och finge från den behållna inkomsten afdraga dessa 5,000 kronor, skulle bolaget icke skatta för mer än 95,000 kronors inkomst. Det kan tydligen icke vara meningen att skatten, då den utgår direkt från bolaget, skall vara mindre, än om den utginge från de särskilda delegarne. För min del tror jag, att nu gällande bevillningsförordning är tillräckligt tydlig i detta hänseende, ty den säger, att för all inkomst skall erläggas bevillning med en procent, beräknad å behållna inkomstbeloppet. Frågan härom har ock varit föremål för rättegång. Det var nemligen ett bolag i Norrköping, som ansåg sig ega rätt att fråndraga skattebeloppet såsom en utgift, men

detta sätt att tolka bevillningsförordningen blef i högsta instansen förkastadt. Ehuru bevillningsförordningen således kan anses vara i detta fall tillräckligt tydlig, har erfarenheten likväl visat, att man oaktadt detta precedensfall fortsatt att afdraga skattebeloppet från inkomsterna. Jag har sjelf hos Göteborgs pröfningskomité gjort anmärkning deremot, att ett bolag, i hvilket jag sjelf var delegare, icke handlat lagenligt, då det afdragit skatterna från behållningen, hvilket jag ansåg vara origtigt, men pröfningskomitén ansåg sig icke kunna gå ifrån en gammal praxis, hvars inflytande i Göteborg är så stort, att jag tror mig icke räkna för högt, om jag påstår, att i denna stad mellan 2 och 300,000 kronors inkomst blifvit obeskattad genom detta sätt att gå till väga.

Dessa förhållanden hafva föranledt Utskottet till sin nu gjorda hemställan, till hvilken jag ber att få yrka bifall.

Herr Rosenqvist: Det är icke någon ändring i bevillningsförordningen, som min motion afser, utan ändamålet dermed har endast varit att få en tydlig förklaring öfver, huru denna förordning rätteligen bör förstås och tolkas. Jag kan meddela Kammaren den upplysning, att Stockholms pröfningskomité, efter hvad jag af trovärdig person inhemtat, aldrig tillåtit, att aktiebolag finge från sin uppgifna nettovinst afdraga det belopp, som utgår till skatter, och jag har mig äfven bekant, att andra pröfningskomitéer och beskattningsmyndigheter förfarit på samma sätt, då tvistigheter uppkommit.

Till stöd för förslaget att Bevillningsstadgan bör tydas sålunda kan erinras, att taxeringen af den beskattningsbara inkomsten verkställes det år, för hvilket skatten skall utgå. Då likväl det årets inkomst beträffande de fleste skattskyldige icke kan vara vid taxeringstiden känd, har den nödfallsutväg måst anlitas att taga nästföregående årets inkomst *till grund* för beräkningen. Rätteligen borde väl dock löpande årets inkomst vara det belopp, hvarför skatt bör erläggas; och, hvad åtskillige löntagare angår, är deras inkomst för löpande året känd. Svårligen lär der dock kunna ifrågasättas att, sedan löpande årets inkomst blifvit noterad, den derfor belöpande skatten först skulle afdragas och endast resten uppföras såsom den beskattningsbara inkomsten. Sådant förefaller åtminstone mig såsom en orimlighet.

Jag yrkar bifall till Utskottets betänkande.

Herr Herslow: Jag har begärt ordet endast för att nämna, att den praxis, som tillämpas i den stad jag tillhör och der jag deltagit i både taxerings- och pröfningskomiténs arbeten, är alldeles densamma som här i Stockholm. Då jag först läste denna motion, tänkte jag derföre, att den deri föreslagna lagförklaringen vore helt och hållet obehöflig. Jag ansåg nemligen, att när i bevillningsförordningen stadgas, hvad som från den till beskattning uppgifna inkomsten får afdragas, deraf äfven skulle följa hvad som icke får derifrån afdragas.

I Malmö tror jag att de fleste affärsmän och bolag upptaga utskylderna i omkostnadskontot. Det har varit fallet åtminstone i de bolag, deri jag varit delegare. Men i de uppgifter, som sedermera från bolaget ingifvas till taxeringskomitén, upptagas de ånyo, sålunda:

Om ändring
af § 7
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

Om ändring
af § 7
Bevillnings-
stadgan.
(Forts.)

Årets nettoinkomst ..... kr.
Tillkomma: årets skatter, som redan å
omkostnadskonto afförts ..... »
Summa beskattningsbar inkomst kr.

I de fall, der man haft anledning att misstänka, att ett annat förfarande egt rum, har man i bevillningsberedningen låtit efterfråga, i hvad form man bokat sina utskylder. I förra årets pröfningskomité gjordes anmärkning emot skånebanken, derföre att denna bank afdragit utskylderna från den behållna inkomsten. Och ehuru skånebanken anförde klagomål emot andra delar af pröfningskommitténs beslut, ansåg man sig dock icke hafva grund att klaga öfver beslutet i denna del, emedan man allmänt erkände detta pröfningsnämndens beslut vara fattadt i full öfverensstämmelse med gällande lag.

Jag ansåg således, som sagdt är, till en början motionen öfverflödig och hade föreställt mig, att Utskottet bort deröfver utlåta sig ungefär i den riktningen, att då gällande bevillningsförrättning ingestådes medgifvit rätt till afdrag för utskylder, vore någon åtgärd för stadgans förtydligande i denna del icke af behofvet påkallad. Men sedan jag nu fått höra, att i en kommun, sådan som Göteborg, der man med så mycket förstånd, intresse och uppmärksamhet följer de kommunala angelägenheterna, likväl en sådan praxis som den omnämnda kunnat utbilda sig, så måste jag erkänna, att motionären haft mycket god anledning att framkomma med sitt förslag, hvartill jag derföre får tillstyrka bifall.

Öfverläggningen var slutad. Efter det propositioner gifvits enligt de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Punkten 4:

Blef jemväl bifallen.

Punkten 5:

Lades till handlingarne.

§ 2.

Föredrogs och bifölls Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 2, i anledning af väckt förslag om skatt å maltdrycker.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Konstitutions-Utskottets memorial N:o 1, angående bestämmande af det Utskott, som bör behandla motion om ändring i Kongl. kungörelsen den 30 December 1863 rörande kostnadsersättning till militäre,

civile och ecklesiastike tjänstemän för en del resor inom tjänstgöringsdistrikten;

Stats-Utskottets Utlåtanden:

N:o 11 a) angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjunde hufvudtitel;

N:o 13, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Nionde hufvudtitel;

N:o 15, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående sammanförande af stamholländeri- och stamschälerifonderna till en gemensam fond under benämning: fonden för svenska hornboskaps- och fårafvelns förädling;

N:o 16, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om rättighet för Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag att på en gång återbetala hela återstoden af det till bolagets jernvägsanläggning erhållna statslån; och

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om ändring i bestämmelserna angående bildandet af reparationsfonden för Hjälmare kanal- och slussverk;

Banko-Utskottets Utlåtanden:

N:o 4, i anledning af väckt motion om pension åt f. d. bankoombudet vid Riksbankens afdelningskontor i Visby, Landskamreraren L. T. J. Gardell; och

N:o 5, i anledning af väckt motion om förhöjning af det enkefru Louise Wigström, född von Schwerin, af Riksbankens medel tilldelade årliga understöd;

Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 6, i anledning af väckt motion om ändring i § 67 af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862;

N:o 7, i anledning af väckt motion om tillägg till § 23 af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862;

N:o 8, i anledning af väckt motion om föreskrift, att kostnad för folkskoleväsendet inom kommun skall i visst fall bestridas genom amorteringslån; och

N:o 9, i anledning af väckt motion om tillägg till förordningen om landsting den 21 Mars 1862;

Riksdagens kanslideputerades memorial N:o 2, angående tillökning i upplagan af Riksdagens protokoll; samt

Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 2 (i samlingen N:o 12), i anledning af väckt motion om åtgärder till förhindrande af de olägenheter, som kunna uppstå derigenom, att utvandrare kvarlemna familj i utfattigt belägenhet; och

N:o 3 (i samlingen N:o 13), i anledning af väckt förslag om rätt för kommunalstämma att pröfva, huruvida handelsrörelse må inom kommun idkas.

Kammaren beslöt, på hemställan af Herr Talmannen, att här ofvan omnämnda ärenden skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr Friherre	<i>J. T. Beck-Friis</i>	under 3 dagar fr. o. m. d.	28 Febr.
»	<i>R. Arfwedson</i>	» 4 » » »	28 »
»	<i>Per Nilsson</i> i Råby	» 12 » » »	1 Mars.
»	<i>O. Perman</i>	» 13 » » »	2 »
»	<i>Folke Andersson</i>	» 8 » » »	3 »
och »	<i>C. G. Otterborg</i>	» 14 » » »	5 »

§ 5.

Föredrogs och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse, N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om antagande af en författning angående offentlighet vid underdomstolarne.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 11 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.